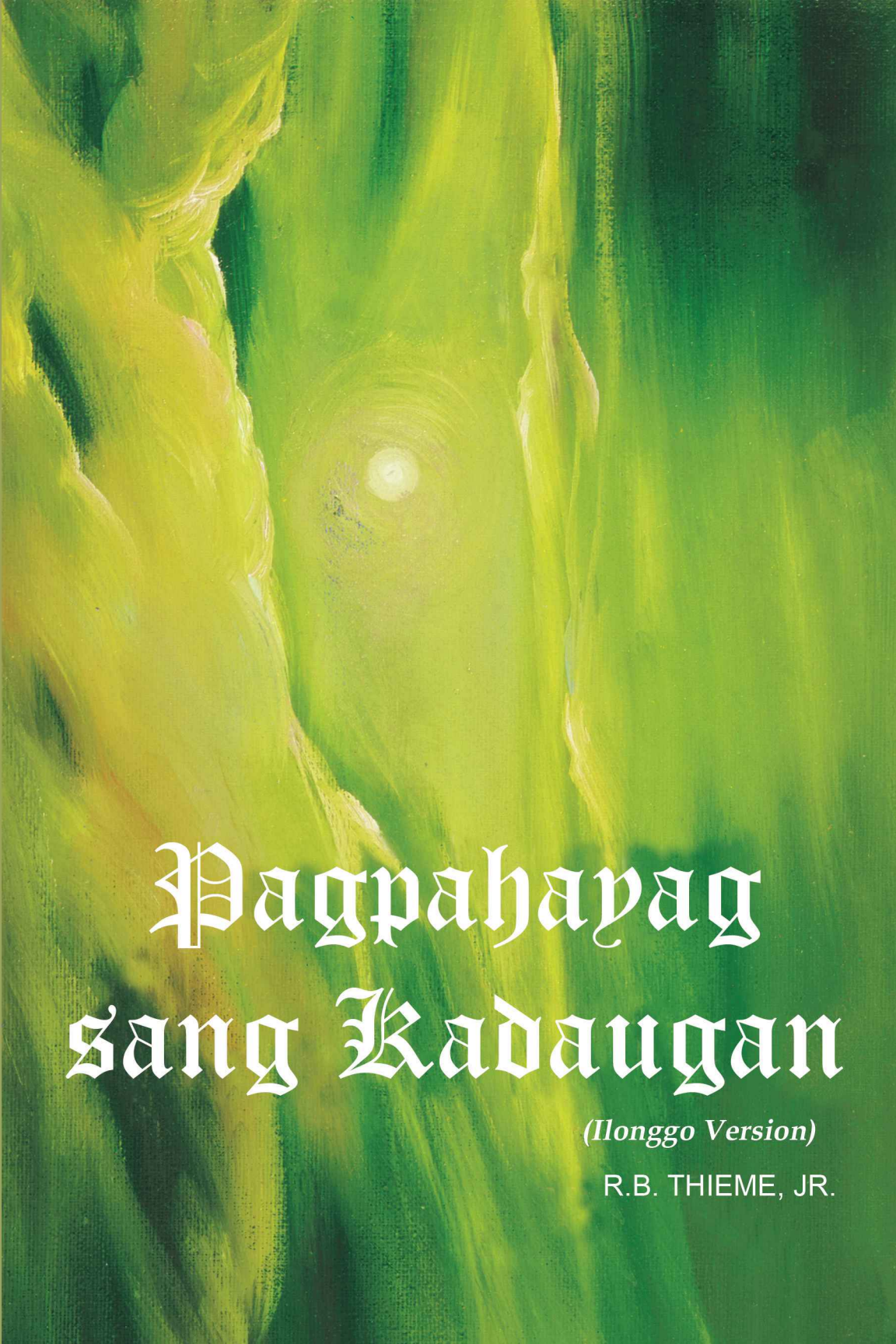
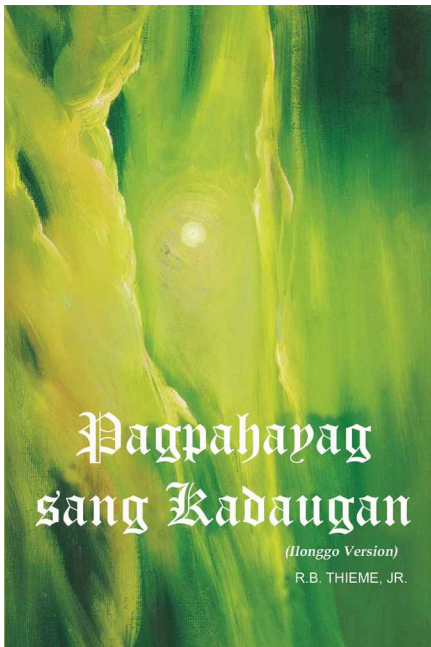

The background is an abstract painting with a palette of various shades of green and yellow. On the left side, there are thick, vertical brushstrokes in a lighter yellow-green. The center features a circular, eye-like motif with a pale yellow center and concentric rings of green and yellow. The right side is dominated by darker, more textured green brushstrokes. The overall effect is organic and somewhat ethereal.

Pagpahayag sang Kadaugan

(Ilonggo Version)

R.B. THIEME, JR.

Nagkadto Siya kag nagpahayag sa mga espiritu nga sa *karon* ara sa bilanggoan, nga sang una mga dimatinumanon.

1 Pedro 3:19b-20a

Apang ginatan-aw naton Siya nga nahimo sa malip-ot nga tion nga kubus kay sa mga anghel, *nga sa aton pa*, si Jesus, tungud sang pag-antos sang kamatayon ginkoronahan sang himaya kag dungog, agud nga pinaagi sa grasya sang Dios magtilaw Siya sang kamatayon tungud sang tagsa ka tawo.

Mga Hebreo 2:9

PAGPAHAYAG SANG KADAUGAN

R. B. THIEME, JR.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES
HOUSTON, TEXAS

PALAKAT SA PANANALAPI

Wala sang bayad para sa bisan ano man nga kasangkapan halin sa R.B.Thieme, Jr., Bible Ministries. Bisan sin-o nagatinguha sang panudlo sa Bibliya makabaton sang amon mga DVDs, MP3 CDs, kag mga mantalaan nga wala sang katungdanan. Ang Dios nagasangkap sang panudlo sa Bibliya. Nagatinguha ta nga makita ang Iya grasya.

Ang R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries isa ka magrasyahong pangalagad kag ang bilog nga palakat sini pinaagi sa kabubut-ong amot. Wala sang listahan sang presyo sa bisan ano man sang amon mga kasangkapan. Wala sang kwarta nga ginapangayo. Kon ang pagkamapasalamaton para sa Pulong sang Dios nagahatag kabangdanan sa tumuluo agud maghatag, may ara siya higayon sa pag-amot para sa pagsangyaw sang panudlo sa Bibliya.

Una nga ginmantala subong *Victorious Proclamation*
Ikatatlo nga edisyon nga ginmantala sang 2002 ni R. B. Thieme, Jr.
Ikaduhang pinatik sang 2006

Ini nga libro gin-andam pagpatik halin sa
mga panudlo kag wala namantala nga mga
nubong batbat ni R. B. Thieme, Jr.

Sa pagpangayo sini nga libro sa English, magpahibalo sa:
R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries
P. O. Box 460829, Houston, Texas 77056-8829
www.rbthieme.org

Wala sang bahin sining mantalaan nga basi ginpahimo liwat ukon
ginpadala sa bisan ano man nga porma ukon sa bisan ano man nga
pamaagi, elektronika ukon minakina, lakip ang potograpiya, rekording,
ukon bisan ano man nga mga pahibalo nahanungud sa pagtipig kag
pamaagi sang pagkuha kag pagpadala, sang wala pagtugot paagi
sa sulat halin sa tagmantala.

Ang Balaan nga Kasulatan ginkuha halin sa mismong libro
nga *Victorious Proclamation* kag ginbadbad sa Ilonggo.

Pinatik sa Tagbilaran City, Bohol, Philippines, 2016

Ginbadbad kag gin-andam pagpatik ni
Gloria Estanda Naconas
Ginrepaso nila Alma Avila Cachoperon
kag Dante Mallorca Canja
Pinatik nga may pagtugot sang
R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries.

Mga Hilisgutan

Pasiuna.....	v
Ang Pagsinumpunganay sang mga Anghel	1
Ang Saad sang Dios.....	4
Ang Patago nga Pagsulud sang mga Anghel.....	10
Ang Higantihon nga Kaliwat	14
Ang Pag-usisa ukon Pagbulubanta sang Dios	17
Ang Paghukum sang Dios	22
Ang Natuman nga Saad sang Dios	28
Ang mga Lawak sang Hades.....	32
Ang Pagpahayag sang Kadaugan.....	36
Ang Grasya sang Dios sa Kaluwasan	37
Ang Grasya sang Dios sa Kahimtangan sang Kamatuuran	40
Ang Hanas nga mga Pamaagi sang Kadaugan	43
Ang Madaugon nga Tumuluo	53
Dugang sa Basahon: Panudlo sa Bibliya Nahanungud sang Kalihukan Palatungan.....	57
Tultulanan sa Balaan nga Kasulatan.....	61

Pasiuna

Sa wala ka pa mag-umpisa sang imo pagtoon sa Bibliya, kon tumuluo ka ni Ginoong Jesu-Kristo, siguroha nga ginhinganlan mo ang imo mga sala sa kinaugalingon lamang didto sa Dios nga Amay.

Kon ituad ta ang aton [nahibaloan] mga sala, matutum kag matarong Siya, kag magapatawad sang aton [nahibaloan] mga sala kag magatinlo sa aton sa tanan nga [wala nahibaloan ukon nakalimtan nga mga sala] pagkadimatarong. (1 Juan 1:9)

Niyan sa gilayon ara ka sa pakig-upod sa Dios, napun-an sang Balaan Espiritu, kag andam magtoon sang Panudlo sa Bibliya halin sa Pulong sang Dios.

“Ang Dios Espiritu, kag ang mga nagasimba sa Iya kinahanglan magsimba sa [sa pagpuno sang] espiritu kag [bibliyanhong] kamatuuran.” (Juan 4:24)

Kon wala ka pa gid sa kinaugalingon nagtoo kay Jesu-Kristo subong imo Manluluwas, ang hilisgutan indi ang paghinganlan sang imo mga sala. Ang hilisgutan amo ang pagtoo lamang sa kay Kristo lamang.

“Ang nagtoo sa Anak may kabuhi nga walay katapusan; apang ang wala nagatuman [sa sugo agud magtoo] sa Anak indi makakita sang kabuhi, kondi ang kasingkal sang Dios nagapabilin sa iya.” (Juan 3:36)

KAY ANG PULONG SANG DIOS buhi kag gamhanan, matalum pa sa bisan ano nga espada nga duha sing sulab, nga nagalapus tubtub sa nautlan sang kalag kag espiritu, sang mga lualutahan kag utuk, kag nagahantup sang mga hunahuna kag mga tinutuyo sang tagiposoon. (Mga Hebreo 4:12)

Ang bug-os nga kasulatan ginbugna sang Dios kag mapuslanon sa pagpanudlo, sa pagsabdong, sa pagsaway, kag sa paghanas sa pagkamatarong, agud nga ang tawo sang Dios mahimpit, nga masangkapan nga sa taga ka maayong buhat. (2 Timoteo 3:16-17)

Magtinguha sing maayo gid sa pagpakita sang imo kaugalingon sa Dios subong nga pinakamaayo, manugpangabudlay nga indi kinahanglan magkahuya, nga nagagamit sing matadlong sang pulong sang kamatuuran. (2 Timoteo 2:15)

ANG PAGSINUMPUNGANAY SANG MGA ANGHEL

SA WALAY PAGDUHADUHA ANG LABING MAKAPAKIBOT NGA PANGHITABO nga dapat gid panilagan sa kasaysayan sang mga anghel amo ang pagtuga sang tawo. Ari ang kubus nga tinuga nga, dili subong sang mga anghel, nga indi makabiyahe sa kahawaan, nga may katubtuban ang gahum kag panan-aw, kag nabilanggo sa gamay nga planeta; apang bisan pa sina ini nga tinuga ginhimo sa dagway kag kaangay sang Dios (Genesis 1:26a-27).¹ Sa dayondayon nga nakita sang mga anghel nga ang katawhan nagaangkon sang kinaiya nga kasami makita sa sa ila—ang gahum sa pagpili agud magpaidalum ukon magbatok sa Dios.

Ang bug-os nga tinuga sang mga anghel naghimo sang ila pagpaili sadto anay nga panahon, subong nga ginpahayag sang duha ka mga nagbinatokanay nga mga klase sang sini

1. Ang “dagway” amo ang Ebreyo nga pulong (*tselem*). Ini nagapahayag sang indi lawasnon, makit-an nga dagway, kondi isa ka “landong sang dagway,” isa ka butang nga indi makit-an apang tinuud. Ang Dios nagtuga sang mga tawo nga may indi makit-an nga kalag ginsangkapan sang pat-ud nga panghunahuna kag pagpangatarungan, pamatasan, kasarang sa pag-agum sang kaangtanang nga nahasuno sa Iya kaugalingon nga pagkamatuud, apang indi makita nga kinaiya. Ang “kaangay ukon kaanggid” amo ang (*demuth*), ang “sulundan” ukon “halimbawa,” kag nagahatag sang pagtalupangud nga ang pagkatawo sang tawo nagahalin sa kinaiya sang iya kalag sang pareho gid nga kinaiya, ang mga binilyon sa binilyon sang tawhanon nga mga kalag nagapakita sang madamo nga mga sahi sang pagkatawo, bisan subong sang Amay, Anak, kag Balaan Espiritu may ara sang Iya nga pagkalain nga kinaiya. Tan-awa ang R. B. Thieme, Jr., *The Origin of Human Life* (Houston R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, 1994, ikaduha nga pagpatik), 3-6. Halin karon, ang dugang nga kasayuran sa akon mga libro magahinganlan lamang sang manugsulat, titulo, petsa sang pagmantala (sa una nga pakisayuran), kag pahina ukon mga pahina.

nga mga labaw nga mga tinuga, ang pinili kag ang mga nahulog sa sala (Marcos 5:1-19; 8:38; 1 Timoteo 5:21). Sang gingamit ni Satanas ang iya kabubut-on kag nagdesisyon nga magbatok sa Dios (Isaias 14:12-15; Ezequiel 28:15), isa ka bahin sang tatlo ka mga bahin sang mga anghel ang nagpili nga mag-upod sa iya (Bugna 12:4). Sa sulud sang wala nahibaloan nga panahon sa wala pa ang pag-abot sang tawo, ang pagsinumpunganay nagkakusog kag nagkainit sa tunga sang mga anghel nga nag-upod kay Satanas kag sang mga anghel nga nagpili nga magpaidalum sa Dios.

Sanglit nga si Satanas kag ang iya mga anghel nasentensyahan na apang wala pa mahaboy sa linaw sang kalayo (Mateo 25:41), may duha ka mga kinatapusan nga hukum ukon panghunahuna ang pwedeng nahitabo. Una, kuntani si Satanas nagpasaka sang sumbong sa mataas nga korte sang iya sentensya. Sa pagkamatuud, ang mga titulo nga ginpaangkon sa maayo kaayo nga anghel pagkatapos sang iya pagkahulog sa sala nagtuytuy sa sini nga kinatapusang sangputanan: Ang (*Satan*) “Satanas,” kag ang (*diabolos*), “ang yawa,” nagakahulugan “kaaway, manunumbong, abogado”—ang tawo nga nagakadto sa korte agud magpasaka sang sumbong (Zacarias 3:1-2). Si Satanas naglalis nga ang sentensya sang Dios indi patas: “Paano bala makahimo ang mahigugmaon nga Dios maghaboy sang iya mga tinuga sa linaw sang kalayo?” Ginsumpaki kag ginlalis niya ang kinaiya sang Dios.

Ang ikaduha nga panghunahuna amo nga ang tawo gintuga sang Dios subong ang sabat sa pagpasaka sang sumbong sa mataas nga korte ni Satanas. Gintuga nga manubo kay sa mga anghel (Mga Salmo 8:3-5; cf. Mga Hebreo 2:7), ang katawhan amo ang magapadayon kag ang kasulbaran sang langitnon nga pagsinumpunganay. Subong sang mga sanghel, ang katawhan ginhatagan sang hilway nga kabubut-on, kag inang hilway nga kabubut-on pagatilawan agud makita kon ang tawo magasalikway sa Dios. Subong sangputanan, ang tawo mabutang sa grabe nga pag-usisa sa sining duha sang pinili

nga mga anghel kag sang nahulog sa sala nga mga anghel (Job 2:1-3; Lucas 15:7, 10; 1 Mga Taga-Corinto 4:9). Ang kasaysayan sang katawhan amo ang magpakita kay Satanas kag sa iya mga nahulog sa sala nga mga anghel nga ang tanan nga desisyon sang Dios hingpit nga makatarunganon kag tama, nagauiyon sa mga hiyas sang Iya kinaiya.

Ang Dios indi makabaylo sang Iya kinaiya agud magpauiyon-uyon sa bisan ano nga tinuga, bisan kon anghel man ukon tawo. Ginahigugma sang Dios ang mga anghel, apang ang Dios indi makahigugma sa pamaagi nga sumpaki sa iban nga mga hiyas sang Iya kinaiya. Ang tawo magapakita kay Satanas kag sa iya mga anghel kon sa ano nga pamaagi ang mahigugmaon nga Dios mahimong magluwas sa nahulog sa sala nga tinuga kag sa gihapon maghuput kag magpadayon sang Iya pagkamatarong.

Sa gilayon nga ang tawo natuga, ang Dios nagpakita sang Iya walay dulonan nga grasya pinaagi sa pagsangkap sang tanan nga mga butang nga ginakinahanglan sang tawo.² Naghan-ay man Siya sang pagtilaw nga maghimo sa tawo nga pwede maggamit sang iya kabubut-on (Genesis 2:17). Ang pamangkot kon kaisa ginpamangkot, “Ngaa bala nga ang Dios nagdumili sang pagkaon sa isa ka kahoy? Ngaa bala nga naghimo gid Siya sang bisan ano nga pagdumili?” Ang pagdumili amo ang paghatag sa tawo sang higayon sa paghimo sang pagpili para magpaidalum ukon magbatok sa Dios. Apang bisan pa sina, ang Dios wala nagapamilit sang gugma ukon pagkamatinumanon halin sa Iya mga tinuga. Ang kabubut-on sang tawo matuud nga hilway magpili kon magtuman ukon indi magtuman sa sugo

2. Ang grasya amo ang tanan nga ang Dios hilway maghimo para sa tawo sa katukuran sang paglukmay ukon pagpasag-uli sang buut nga ginbuhat ni Kristo didto sa krus, Ang Grasya amo ang titulo sang plano sang Dios para sa katawhan; ang Iya palakat, katuyoan kag katungdanan, pamaagi sang buhat kag pamaagi sang pagginawi. Ang grasya amo ang pagkamaalam sang Dios kag ang pagpakita sang Iya gugma, nga mapinadayunon sa taga-ka gagmay nga butang nga ginakinahanglan sang Iya pagkamatarong. Tan-awa ang, *Plan of God* (2003).

sang Dios.

ANG SAAD SANG DIOS

Ang ikatatlo nga kapitulo sang Genesis nagapahayag nga ang tawo nagpili batok sa Dios bisan pa sa hingpit nga palibot kag sang kasangkapan nga ginhatag sang Dios sa iya sa Hardin. Sa mismo nga tion nga nahimo ang pagpili, si Satanas ang nagdaog sa una nga pag-ilinaway sang pagsinumpunganay diri sa duta. Sa gilayon nga siya ang nagkaput kag nagpahimulus sa pagdumala sang sini nga kalibutan kag sang tawo (2 Mga Taga-Corinto 4:4). Ang solo nga paglaum para sa tawo, nga sa diin makit-an sa Genesis 3:15, sa amo man ang kasulbaran sang Dios sa pagsinumpunganay sang mga anghel. Ang Dios naghimo sang magrasyahon nga saad samtang ginsentensyahan Niya ang man-og.

“Kag butangan Ko sang kaawayon
Sa tunga mo [si Satanas] kag sang babayi,
Kag sa tunga sang imo kaliwat kag sang iya
kaliwat;
Siya magadugmok sang imo ulo,
Kag dugmukon mo ang iya tikod.” (Genesis 3:15)³

Ari ang pinakadako nga halimbawa sang gugma, pagkamatarong, katarungan, kag grasya sang Dios. Ang tawo bag-o lamang nakasala. Ang tawo nahulog sa sala. Ang tawo nagtugyan sining gamay nga planeta sa kay Satanas. Tungud kay ang tawo tuyo sa buut nga nagmasinupakon batok sa sugo

3. Ang tanang Balaan nga Kasulatan sa sini nga libro mga ginkutlo halin sa New American Standard Bible (NASB). Ang kinorsetihan nga saysay nagalarawan sang pagpasangkad sang pagbadbad sa NASB nga gintudlo sa pagtoon sa Bibliya sa mga pagtudlo nga (ginandam sa MP3 CD halin sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, Houston, Texas).

sang Dios, si Satanas nagdaog sa pinakadako nga bahin sang inaway. Naggowa nga daw ang kahimtangan nakalambot na sa pagkaungot—indi lamang sa tawo, kondi sa bug-os nga pagsinumpunganay. Apang bisan pa sina ang Dios nagtukod sang malig-on nga tilindugan pinaagi sining daw indi matoohang dalayawon nga saad! “Kag butangan Ko sang kaawayon sa Tunga mo kag sang babayi, Kag sa tunga sang imo kaliwat kag sang iya kaliwat.”

“Ang iya kaliwat,” nga nagasambit kay Ginoong Jesu-Kristo sa bahin sang Iya pagpakatawo, amo ang unang titulo sang pagkamesiyas kag ang unang saad sang Manluluwas. Ang kaliwat sang babayi nagahatag sang pagtalupangud sa birhen nga pagkabun-ag subong ang pamaagi sang pagdala sang Manluluwas sa kalibutan nga wala gid sang makasasala nga kinaiya. Tungud kay ang makasasala nga kinaiya ginpaalinton sa pagpanganak pinaagi sa lalaki, si Jesu-Kristo wala gid sang unay nga sala kag wala gid sang kaugalingon nga sala.”⁴

“Siya magadugmok sang imo ulo.” Ang kaliwat sang babayi, si Ginoong Jesu-Kristo, magadugmok ukon sa tukma magpusa sang ulo ni Satanas. Sanglit nga ang man-og sa karon nagakamang sa yab-ok, mahapos sakiton ukon lapakon kag ang pagpusa sining pinakakinahanglanon kaayo nga bahin ikamatay niya. Ini nga bersikulo nagatagna sang pinakadako nga kapildihan ni Satanas sa diin mahitabo sa Ikaduha nga Pagkari ni Kristo (Mateo 25:41; Bugna 12:9; 20:10). Bisan sa wala pa mapahayag ang kaluwasan ang kinatapusan nga kadaugan sa kay Satanas ginpahibalo na.⁵

“Dugmukon mo [si Satanas] ang iya tikod.” Ang nagkubus nga man-og indi makalambot sang mataas pa kay sa tikod

4. Thieme, *The Integrity of God* (2005), 60-68.

5. Ang mataktikanhon nga pamaagi sang kadaugan ni Kristo ara sa duha ka mga bahin: Ang una amo ang Iya kamatayon, paglubong, pagkabanhaw, pagkayab, kag pagpakigtipon didto sa tuo sang Amay subong ang Hari sang mga hari kag Ginoo sang mga ginoo. Sa ikaduha nga bahin si Kristo magbalik sa duta sa Ikaduha nga Pagkari agud laglagon si Satanas kag pagakoronahan ang magmamando sang kalibutan.

sang tawo, apang bisan pa sina kon ang dalitan nga man-og mag-ataki sining pinakanubo nga bahin ukon ang tiil, ang dalit ukon venom maglapta sa bug-os nga lawas sang tawo. Sa sini nga kabangdanan, ang pagdugmok sang tikod sang Ginoo nagalantaw kag nagapaabot sang krus sa diin si Kristo magdala sa Iya kaugalingon nga lawas sang paghukum tungud sang tagsa ka sala sang katawhan (2 Mga Taga-Corinto 5:21; 1 Pedro 2:24).

Tungud kay ang tawo naggamit sang iya hilway nga kabubut-on sa madumilion nga kabubut-on, ginwala niya ang iya kaangtanan sa Dios. Ang katawhan wala sa kahimtangan agud baliktaron ang iya desisyon *luwas* kon ang Dios maloloy-on nga magpatunga kag magbulig. Amo ina kon ngaa ang Genesis 3:15, nga amo ang una nga nagsambit sang Maayong Balita ukon Ebanghelyo sa Bibliya, amo ang isa sa yabi sang mga dalanon sa bug-os nga Balaan nga Kasulatan. Ang grasya nga kasangkapan sang Dios ginpahayag subong ang Dios-tawo-Manluluwas, nga si Jesu-Kristo, nga mag-abot sa duta kag magsangkap sang kasulbaran sa palaligban sang tawo sa sala. Si Satanas nakahangup sini, bisan pa nga madamo nga mga tawo sa karon nga mga adlaw ang wala.

Sang ang Dios nagtugyan sang Iya kaugalingon sa sini nga saad, ang bug-os nga dangatan sang katawhan, ang kinatapusan nga bunga sang pag-ilinaway sa tunga sang nahulog sa sala kag sang pinili nga mga anghel, kag sang hingpit nga kinaiya sang Dios nakalinya. Ang Dios bala magatipig sang Iya saad? Kon ang Dios indi makatipig sang Iya saad, niyan ang Iya kinaiya magsayup kag indi na Siya Dios. Wala na sang paglaum para sa katawhan ukon sa bisan ano man nga tinuga.

Sa pag-agi sang mga panahon ang mga tawo nagtoo sa sini nga saad, tubtub sa pag-abot ni Kristo sa Iya una nga pagkari. Ginpakita nila ang ila pagtoo pinaagi sa paghalad sang halad nga sapat sa Dios. Ang dugo sang lalaki nga mga baka kag kanding indi makaluwas sa tawo sa bisan isa lamang ka sala (Mga Hebreo 10:4), apang sa kada tion nga ang tawo maghalad

sang halad nga sapat, bisan nga salampati lamang ini, siya nagasiling, “Ginatoohan ko ang Genesis 3:15.” Sa karon nga mga adlaw, kon ang bisan sin-o ang magbaton kay Kristo, siya nagasiling, nagatoo ako sa Juan 3:16.” Kon ang bisan sin-o magbutang sang iya pagtoo kay Kristo, naluwas siya sa walay katapusan.

Apang bisan pa sina, si Satanas nagpangatarungan nga kon ang tawo mangin magdumilion kag makasala subong nga nakasala man gid, niyan ang Dios mapilitan nga magbawi sang sentensya sang yawa sa linaw sang kalayo. Sigurado gid, naghunahuna si Satanas nga, ang Dios indi magpanas sang katawhan sa diin Iya gintuga sa katuyoan nga ipakita ang Iya hingpit nga kinaiya. Kag kon ipaiway ang tawo, sa amo man si Satanas kag ang iya mga sumulunod.

Amo ini ang hilisgutan sang ang Dios nagtukod sang lain nga kahoy, ang krus. Si Satanas sa gilayon nakahangup sang iya pagkamaluya kag mahapos nga atakihon kag nag-umpisa sa pagplano kon sa ano nga pamaagi nga indi mangin mabungahon ang mataktikanhon nga kadaugan nga pagadaugan ni Kristo pinaagi sa pagkamatay didto sa krus. Ang yawa nagsugo sang makalilisang nga mga sundalo sang mga anghel, ang iban sa ila ginpadala agud magpugong sang higayon sang pag-abot ni Kristo sa unud. Kon wala si Jesu-Kristo nag-abot sa matuud nga pagkatawo, wala kuntani sang kaluwasan para sa tawo.

May mga tion sa kasaysayan sang katawhan nga naggowa nga daw sa ang Dios indi makatipig kag indi magtipig sang Iya saad. Halimbawa, sang klaro na nga ang kaliwat sang babayi magaabot na pinaagi sa kaliwat ni Abel, ang manghod sa unang duha ka mga anak nga lalaki ni Adan, ginhaylo ni Satanas si Cain nga patyon ang iya utod. Ining una nga paninguha ni Satanas sa pagpugong sang katumanan sang Genesis 3:15 nasumpo sang ang kaliwat ni Kristo ginbalhin kay Set. Apang si Satanas magahimo sang madamo pa sang iban nga mga pag-ataki sa katuyoan nga balabagan ang Unang Pagkari.

Bisan pa nga ang Dios nagsaad nga magkari kag magbayad sang silot tungud sang sala, nga amo ang espirituhanon nga kamatayon (Mga Taga-Roma 6:23),⁶ ang Dios wala sang espirituhanon ni lawasnon nga kamatayon. Subong nga Dios sa walay katapusan, indi Siya mapatay; subong walay pagbaylo nga Dios, indi Siya pwede magbaylo. Niyan, paano gid bala ini nga pagsinumpunganay masulbar? Sa ano bala nga pamaagi ang tawo makabalik sa Dios? Ang sabat: Sa wala pagpauyon-uyon sa Iya pagkabalaanon ang Dios kinahanglan mangin matuud nga unud kag dugo. Sa pagkamatuud, ang Dios nga Anak nag-uyon sa pagtuman sang plano sang Amay pinaagi sa ‘pagsuklob’ sa Iya kaugalingon sang tawhanon nga lawas (Mga Taga-Filipos 2:5-8; Mga Hebreo 2:9-14).⁷

May ara apat ka mga kabangdanan kon ngaa si Jesu-Kristo nahimong matuud nga tawo. Ang una nga kabangdanan amo ang mangin Manluluwas kag magpalansang sa krus. Ikaduha, si Jesu-Kristo mangin Manugpatunga. Sa wala pa ang tawo makaagum sang kaangtanan sa Dios, nagakinahanglan siya sang manugpatunga nga katupong sa sining duha ang kabilogan sang Dios kag sa tawo. Niyan, ang Manugpatunga, ginakinahanglan nga Dios kag tawo sa isa ka persona (1 Timoteo 2:5-6). Ikatatlo, si Jesu-Kristo mangin isa ka pari. Sanglit nga ang tawo makasasala, nagakinahanglan siya sang kahalamutan nga pari agud maghalili sa iya sa atubangan sang Dios kag ina nga pari kinahanglan tawo siya. Si Jesu-Kristo nagtuman sini nga katungdanan kag nahimong ang “pinakabantugan nga

6. Ang espirituhanon nga kamatayon amo ang pagkahumulag sa Dios kag ang wala sing kasarang sa pag-agum sang kaangtanan sa Iya. Ang pagkatawo ni Kristo nag-antos sang paghalili nga espirituhonong kamatayon sang Siya ginhukman tungud sang sala didto sa krus (1 Pero 2:24). Tan-awa ang Thieme, *The Blood of Christ* (2002).

7. Ang paghiusa sang duha ka mga kinaiya, ang sa Dios kag ang tawhanon, sa isa ka persona ni Jesu-Kristo amo ang ginatawag nga hypostatic union nga amo ang paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona. Ini nga mga kinaiya amo ang mga indi mabulag nga paghiusa nga wala sing pagkawala ukon pagkaimpon sang nabulag nga kaugalingon, nga wala sang pagbalhin sang mga kinaiya ukon mga hiyas, ang paghiusa kinaugalingon kag sa walay katapusan.

mataas nga pari” (Mga Hebreo 4:14). Ang ikaapat, si Jesu-Kristo magahari subong ang Anak ni David (Lucas 1:31-33). Sa dalan sang kasaysayan sang tawo ang Dios magahimo sang pipila ka mga katingalahan nga mga saad kay David. Siya magsiling, “Bayawon Ko ang imo kaliwat sunud sa imo, nga magaabot halin sa imo, kag itukod Ko ang iya ginharian . . . itukod Ko ang trono sang iya ginharian sa walay katapusan” (2 Samuel 7:12*b*, 13*b*; cf. Mga Binuhatan 2:29-32).

Tungud sini nga mga kabangdanan ginakinahanglan nga si Jesu-Kristo masukluban sang matuud nga pagkatawo. Apang indi gid ini mahimo nga si Jesu-Kristo mahimong tawo *luwas* kon ang wala mauntat nga kaliwatan sang matuud nga tawo nagakinabuhi sa duta. Ina daw sa talagsahon nga saysay, apang ini makita sa ikaanum nga kapitulo sang Genesis nga si Satanas naghunahuna sang hanas nga plano kag pamaagi agud mahigkoan ang pagkamatinuuron kag pagkahingpit nga kaliwatan sang katawhan. Ang iya pamaagi amo ang pagbaylo sang kinaiya sang katawhan sa katunga-tawo, katunga-anghel nga mga tawo pinaagi sa patago nga pagsulud sang pagpakighilawas sang mga anghel sa katawhan.

Ang pagsulong kag pagsakop ginsulat sa una nga pulo ka mga bersikulo sang Genesis 6 amo ang labing mapintas kag makalilisang nga pag-ataki nga nahitabo sa dako kaayo nga kaluwasan sang tawo. Nangin malampuson kaayo nga ang kaliwatan sa diin si Jesu-Kristo mahimong magsulod sa kalibutan nangin makipot ukon ginpagamay sa walo ka mga kalag—ang pamilya ni Noe. Kon indi tungud sang Anaw, ining yawan-on nga pag-ataki kuntani nangin piho kag malig-on nga kadaugan para kay Satanas. Ang matuud nga tawo wala kuntani sa kalibutan kag si Jesu-Kristo wala gid kuntani matawo sa kaliwatan ni Adan.

ANG PATAGO NGA PAGSULUD SANG MGA ANGHEL

Ang ikaanum nga kapitulo sang Genesis nagbukas sang malip-ot nga paghukum sang karaan nga mga pumuluyo. Maathag nga, ang dakong pagdugang sang mga pumuluyo pagkatapos sang Pagkahulog ni Adan kag Eba sa sala namunga sang pagdamo pa gid sang mga babayi kag mga lalaki.

Karon nahitabo nga, sang ang mga tawo nagsugod sa pagdamo sa ibabaw sang duta, kag natawo sa ila ang mga anak nga babayi. (Genesis 6:1)

Ang pulong “mga tawo” amo ang para sa tanan nga pamulong nga nagapatumud sa bug-os nga katawhan. Samtang ang “mga anak nga babayi” nagalarawan sang tukma nga mga babayi, ini nga pamulong nagakahulugan sang sobra pa sina: Ini isa ka hinambalan nga nagapahayag sang sobra ka matahum nga mga babayi.

Sang ang mga anak sang Dios [*bene-ha-Elohim*] nakakita sang mga anak nga babayi sang mga tawo nga matahum; kag nagpangasawa sila, sang ila ginpili. (Genesis 6:2)

Ang Hudiyo nga pulong *bene-ha-Elohim*, nga ginbadbad “mga anak sang Dios,” makita sang apat lamang ka mga tion sa Daan nga Katipan: Job 1:6; 2:1; 38:7; kag sa sini nga bersikulo. May lain pa nga Hudiyong pulong ang ginbadbad man “mga anak sang Dios” apang ang *bene-ha-Elohim* amo ang pirmi kag padayon nga gingamit sa mga anghel, wala gid sa mga tawo. Sa Bag-ong Katipan, ang “Son of God” amo ang titulo para kay Jesu-Kristo, samtang ang “mga anak sang Dios” nagapunting sa mga tumuluo (Juan 1:12). Apang bisan pa sina, sanglit

nga ang “mga anak sang Dios” sa Daan nga Katipan gingamit para sa mga anghel, pareho sa sining duha ang pinili kag ang nahulog sa sala, ang pamangkot diri amo sini, sa diin bala nga klase sang anghel ang ara sa talan-awon?

Ang Judas 6 kag 1 Pedro 3:19-20 nagaangot sang nahulog nga mga anghel “nga sang una mga dimatinumanon” kag “wala nagtipig sang ila kaugalingon nga ginharian” sa mga anghel sa Genesis 6:2. Amo ini ang mga yawan-on nga mga sinugo nga mga may kalabutan sa pagpang-ataki sa mga “anak nga babayi sang mga tawo” kag niyan nabilanggo (2 Pedro 2:4). Ini nga mga manlalapas amo ang mahimo nga mga manugbaton sang pagpahayag sang kadaugan ni Jesu-Kristo samtang sila nabilanggo.

Ang Pulong sang Dios wala ginsulat agud magpahamuut sang mausisa, kondi agud ipahayag ang plano kag katuyoan sang Dios para sa tawo. Ang mga pagbuhin kasami nga mahimo sa kon ano ang ginpahayag. Apang bisan pa sina, kon ano man ang nahitabo sa wala pa ang pagpangtintal sa pakighilawas sa mga babayi ini mga pangbanabana lamang. Ayhan ang hunahuna sang patago nga pagsulud nahitabo kay Satanas sang umpisa niya natalupangdan nga ang iban sang iya mga anghel ‘nagapasiplat sa mga panganod kag magpanihol’ sa matahum nga “mga anak nga babayi sang mga tawo.” Gani si Satanas nagpatawag sang pagtilipon sa pagplano kag ginmandoan ang pinili niya nga mga ahente sang pamaagi sa pagsugod sang pag-ataki nga ginplano agud sa pagbalabag sa Manluluwas nga mag-abot sa kalibutan. “Nangasawa sila, sang ila ginpili” sa tukma nagakahulugan nga nag-ipon kag nagpanghilawas sila sa mga babayi diri sa duta.

Sa gilayon, ang pat-ud nga mga pamangkot nahanungud sang tinuud nga mga higayon kag mga kasarang sa subong nga plano naggolowa. Una, ang mga anghel bala indi makitan sang katawhan? Ang sabat sini huo! Ang ila lawas ginhimo sa kasanag. Apang bisan pa sina, ila man mabalhin ukon mabaylohan ang ila mga kaugalingon agud makita sang mga

tawo kag sa amo man agud makit-an nga pareho sa ila. Ining nahulog sa sala nga mga anghel nagpakita sang ila mga kaugalingon sa “mga anak nga babayi sang mga tawo” subong sang makabibihag kaayo, maskulado nga tawo.

Kay sa pagkabanhaw wala sila nagapalangasawa ukon ginapabanhan, kondi nga mga kaangay sang mga anghel sa langit. (Mateo 22:30)

Ini nga bersikulo nagahimo sang ikaduha nga pamangkot. Sa ano nga pamaagi bala mangin pwede ang pagpanganak sa tunga sang mga anghel kag sang mga tawo? Sang wala pa ang Anaw, ang mga anghel makahimo magpaanak! Pagkatapos sang Anaw, ang higayon sang pagminyohanay kag pagpanganak sa tunga sang mga anghel kag sang katawhan ginkuha, kag ang mga sobra nga nahilabot sini ginguba ukon ginbilanggo.

Sa sini nga panghunahuna sang Genesis 6, ang Dios Balaan Espiritu nagsal-ot sang saysay kag naghimo sang pahinumdom:

Niyan ang GINOO nagsiling, “Ang Akon Espiritu indi magtinguha [ang Iya nagapanghaylo nga buluhaton sang pagpangalagad] sa tawo sa walay katapusan, tungud kay siya man unud, apang ang iya mga adlaw mangin isa ka gatos kag biyente ka tuig.” (Genesis 6:3)

Ini nga bersikulo nagapaanad ukon nagapasuweto sang manugbasa sa panahon—isa ka gatos kag biyente ka tuig sang wala pa ang Anaw. Ang Balaan Espiritu magapadayon tubtub sa pinakaulihi nga adlaw sa pagpatunga kag maghangyo sa tawo nga maluwas.

Sang wala pa ang Anaw, ang Balaan Espiritu may tatlo ka pilo nga buluhaton sang pagpangalagad. Una, ginpunggan Niya ang sala agud nga ang katawhan makapadayon kag

makaagum sang higayon nga makabati sang Mayong Balita. Ikaduha, ang buluhaton sang pagpangalagad sang Balaan Espiritu nahanungud sang grasya para sa tanan nagsangkap sang pahibalo nahanungud sang Maayong Balita didto sa mga ditumuluo agud nga pwede siya maghimo sang desisyon nga ginakinahanglan para sa kaluwasan.⁸ Ang Balaan Espiritu nagpahayag kag nagpaambit sang Maayong Balita sa katawhan pinaagi sa mensahe sang pagwali sang tawo nga gintawag Noe (2 Pedro 2:5).

Ang ikatatlo nga buluhaton sa pagpangalagad sang Balaan Espiritu amo ang Iya buhat sa paghatag sang bag-o nga kinabuhi sa diin ang tagsa ka tumuluo natawo liwat. Sa tion nga ang tawo nagpahayag sang pagtoo sa umalabot nga Manluluwas, siya nagaagi sa espirituhanong kamatayon padulong sa espirituhanong kinabuhi.

Sang wala pa kag sang natapos na ang Anaw, ang Balaan Espiritu mapinadayunon nga nagtinguha sa paghaylo sang ditumuluo agud magtoo kay Jesu-Kristo kag maluwas. Ang panudlo sa Bibliya nahanungud sang grasya para sa tanan nagpahayag nga ang Balaan Espiritu nagpanghaylo sang mga ditumuluo halin sang pagsugod pa sang panahon nahanungud sang Maayong Balita: “nahanungud sang sala, kag sang pagkamatarong, kag sang paghukum” (Juan 16:8-11). Ang “sala” amo ang pagsalikway kay Kristo, “tungud kay wala sila nagtoo sa akon”; ang “pagkamatarong” amo ang pagpaangkon sang pagkamatarong sang Dios sa mga nagtoo sa Iya (Mga Taga-Roma 4:5); kag ang “paghukum” igahin sa mga nagsalikway sa Iya.

Ang mga nagbalibad sa pagbaton sang ginbuhat ni Kristo sa

8. Ang grasya para sa tanan amo ang mga pakamaayo para sa tanan nga halin sa Dios padulong sa tanan nga katawhan lakip ang mga kaayohan sang gintuga nga kinaiyahan nga nagasakdag sang tanan nga may kinabuhi sa kalibutan, kag ang hulag sang Espiritu subong tawhanon nga espiritu nga (nga nadula sa tion sang pagkahulog sa sala ni Adan) agud nga ang espirituhanon nga pahibalo sang Maayong Balita mahapos mahangpan sang ditumuluo. Tan-awa ang Thieme, *The Barrier* (2003), 8-10.

ila bahin nga ginhan-ay sa ila kaugalingon nga kaayohan, kag ang ila mga binuhatan, indi ang ila mga sala, ang magasilot sa ila sa linaw sang kalayo sa walay katapusan (Bugna 20:11-15). Ngaa man? Si Jesu-Kristo nagbayad sang tagsa ka sala. Busa, ang sala indi na hilisgutan. Ang solo nga hilisgutan sa kaluwasan amo ang, “Ano bala ang hunahuna mo nahanungud kay Kristo” (Mateo 22:42). Kon wala ang pagpanghaylo nga buluhaton sang pagpangalagad sang Balaan Espiritu, ang katawhan indi maluwas; kon wala ang Iya padayon nga pagdumala sa buluhaton sang pagpangalagad, ang katawhan magkarawala.

Talupangdi nga ang Genesis 6:3 nagasiling nga ang *tawo*, indi ang mga anghel. Ang kaluwasan sang mga anghel nahan-ay kag nahusay na. Ang tagsa ka anghel nakadesisyon na sadto pa anay sang wala pa gintuga ang tawo. Ang ila walay katapusan nga kahimtangan indi na gid mabaylohan. Ang nahulog sa sala nga mga anghel pirmi gid mahulog sa sala, kag ang balaan ukon pinili nga mga anghel pirmi gid pinili. Ang Balaan Espiritu nagatinguha gid sa tawo samtang diri pa sa kalibutan “tungud kay siya man unud.”

Ang Higantihon nga Kaliwat

Sadto nga mga adlaw ang mga Nephilim ara pa sa duta, kag pagkatapos man sadto, sang naghiusa ang mga anak sang Dios sa mga anak nga babayi sang mga tawo, kag sila nagpanganak sang mga *kabataan* sa ila. Ini sila amo ang makusganon nga mga tawo nga amo ang sa dumaan, mga tawo nga bantugan. (Genesis 6:4)

Subong bunga sang pagpanganak sang mga anghel sa mga tawo, isa ka higantihon nga kaliwat ang naggowa. Ini nga mga kabataan gintawag nga “Nephilim,” nagakahulugan “ang mga nabun-ag” sa Hudiyo, kon kaisa ginbadbad nga “mga higante”

sa English. Apang bisan pa sina, sobra pa sila sa mga higante. Natawo sila sa tawhanon nga kaliwat nga sina sila indi na matuud nga tawo. Sila mga katunga-tawo kag katunga-anghel, mga tinuga nga may talagsahon nga kusog kag maalam nga kaisipan.

Ang sunud nga pamulong klaro nga nagapahayag sang ginhalinan sang Nephilim: “kag pagkatapos [sa tukma, “tungud kay”], sang ang mga anak sang Dios nag-abot sa [nagpangasawa] mga anak nga babayi sang mga tawo.” Ang mga kabataan sa diin ginpanganak sang mga babayi sa sini nga mga anghel nahimong “makusganon nga mga tawo nga sang dumaan [sadtong una nga panahon], mga bantugan nga tawo,” nga amo ang, dungganon nga mga tawo sang bantugan nga kahimtangan.

Ang tanan nga katitikan ukon mga sinulat nga basahonon may sulud nga mga estorya sang mga bayani—ang mga makusganon nga mga tawo nga nagahimo sang talagsahon, sobra ka talagsahon, ukon labaw ka talagsahon nga kaisog kag dalagkong mga buhat. Sila tanan ginalarawan subong katunga-tawo kag katunga-dios, mga dios-dios. Sa Griyego nga naandan nga pamatasan, si Zeus, ang pangulo nga dios, ang ginasingling nga amo ang amay sang madamo sa ila nagalakip kay: Orpheus, Theseus, Cadmus, Perseus, Jason, Hercules, Castor, kag Pollux. Bisan pa nga ining sinulat nga basahonon ginatawag nga mitolohiya ukon sa panghanduraw lamang, ini indi bug-os nga sa panghanduraw lamang. Ini nakatukod sa matuud nga mga panghitabo sa Genesis 6. Samtang nagaagi ang panahon, ang mga estorya ginpatahum kag ginbalhin pinaagi sa mahulagwayon nga panghanduraw.

Ang katunga-anghel, katunga-tawo nga higantihong kaliwat bug-os nga nagsakup kag nagpanag-iyang kag naghigko sang katawhan sang katilingban sa wala pa ang Anaw nga wala

labot si Noe kag sang pito ka mga sakup sang iya pamilya.⁹ Si Noe kag ang iya pamilya wala nahilabot sa sining paghigko sang mga anghel tungud kay sila natawo liwat, ang mga tumuluo nga ara sa mataas nga grasya sa una nga tikang sang espirituhanong pagkahamtong.¹⁰ Ang Dios nagpanalipod sang ila lawas sa higantihon nga mga kaliwat, nga mga sobra ka magamo kag mapintas. Sa kinatapusan, para sa pag-amlig sang matuud nga katawhan, ginakinahanglan sang Dios nga gub-on ang Nephilim.

Duha ka tion lamang sa kasaysayan sang katawhan nga ang Dios nagguba sang tagsa ka ditumuluo agud nga maamligan ang saad nahanungud sang kaluwasan. Una, ang pagpangguba sang Anaw, kag ikaduha, sa palaabuton nga Ikaduhang Pagkari sa tion nga ang tanan nga mga ditumuluo pagakuhaon, nga ipabilin ang mga tumuluo lamang agud magsulud sa Isa ka Libo ka Tuig ukon Millennium.¹¹ Ang Dios pirmi gid nagatipig

9. May ara apat ka mga katilingban sa diin nagsampaw ang mga kapanahonan kag kinahanglan nga makilala ang kalainan sa ila. Ang tagsa ka katilingban nagaumpisa sa mga tumuluo lamang kag sang pakamaayo sang Dios; ang tagsa matapos sa paghukom sang Dios kag sang pagkaguba sang tanan nga mga ditumuluo: (1) Ang katilingban sa wala pa ang Anaw—halin kay Adan pakadto sa Anaw; (2) pagkatapos sang Anaw—halin kay Noe pakadto sa Ikaduha nga Pagkari; (3) Ang katilingban sang isa ka libo ka tuig—halin sa Ikaduha nga Pagkari tubtub nga ang tanan nga mga ditumuluo ihaboy sa linaw sang kalayo; (4) Ang sa walay katapusan—halin sa pagtuga sang bag-o nga mga langit kag sang pakamaayo sang Dios nga walay katapusan.

10. Ang pamulong “mas dako pa nga grasya” sa Santiago 4:6, ang *mataas ukon labaw nga grasya* amo ang umpisa nga tikang sang espirituhanong pagkahamtong. Samtang ang isa ka tumuluo nagatubo pinaagi sa iya kaalam sang panudlo sa Bibliya sa ulihi iya gid mabungkag ang balabag sang pagkahamtong. Sa panudlo sang Bibliya sa sulud sang kalag, ang hamtong nga tumuluo sarang pakamaayohon bisan ara sa kalibutan sang yawa, sa subong sini mahimaya ang Dios. Ang padayon nga pagtoon kag pagtunaw sang panudlo sang Bibliya nagapadayon sang pagtubo sa unahan pa sang mataas nga grasya ukon sa unang tikang sang espirituhanon nga pagkahamtong pakadto sa labaw pa sa—mataas nga grasya ukon sa unahan pa sang espirituhanong pagkahamtong sa diin bisan pa ang kahitaasang yawan-on kag tawhanong sobra ka kabalaka kag kabug-aton sang kinabuhi batok sa iya nagapadugang lamang sang kalipay kag pagkinabuhi sang kinabuhi ni Kristo sang hamtong nga tumuluo. Tan-awa ang Thieme, *Reversionism* (2000), 9-10.

11. Ang Millennium amo ang tukma nga panahon sang isa ka libo ka tuig nga mag-umpisa pagkatapos sang Ikaduha nga Pagkari ni Jesu-Kristo sa diin pagatumanon Niya ang bug-os kag walay talaksan ukon dulonan nga mga kasugtanan sa Israel, ang paghari sa trono ni David, kag magtukod sang bug-os sa kalibutan nga paghidait kag hingpit nga palibot,

sang Iya Pulong nahanungud sa saad sang Genesis 3:15 subong man sang pagsulbar sang hilisgutan nahanungud sang pagsinumpunganay sang mga anghel.

Ang Pag-usisa ukon Pagbulubanta sang Dios

Sa Genesis 6:5-7, ang Dios nagpahayag sang Iya panghunahuna sa katilingban sang wala pa ang Anaw kag ilabina na sa higantihon nga kaliwat.

Niyang nakita sang GINOO nga ang pagkamalaut sang tawo dako sa duta, kag nga ang tagsa ka handum sang hunahuna sang iya tagiposoon [ang panghunahuna sang kalag] nagapadayon lamang nga malaut. (Genesis 6:5)

Ang pagkamalaut sang tawo nakalambot na sa kahimtangan sang pagkahulum tungud sa sining pagpaanak sa kaliwat sang nahulog sa sala nga mga anghel.¹² Ang pagsimbog naghatag sa katawhan sang sobra ka pinasahi nga kataason kag kusog nga nagapadugang sa kasangkaron sang paghulag sang makasasala nga kinaiya.¹³ Ang pagkamalaut ukon pagkayawan-

Tan-awa ang Thieme, *The Divine Outline of History: Dispensations and the Church* (1999, ikaduha nga pagpatik).

12. Ang kalautan amo ang pagpakita ni Satanas sang kalibutanon nga mga pamaagi ukon palakat—ang iya han-ay, nagaugyon, kag sang madamo sang dagway ukon mga bahin nga pamaagi sang panghunahuna sa diin nagalakip sang katuyoan, palakat, kag katukuran sang awtoridad. Ang kalautan nagalarawan sang pagkamaliputon sang pagkamaalam ni Satanas; ang sala kag ang tawhanon nga kayo amo ang bahin sang iya palakat. Si Satanas nagagamit sang kalautan agud laglagon ang katawhan kag maagum ang pagdumala sang kalibutan nga sa karon ginadumalahan niya (Juan 12:31; 14:30; 16:11; 2 Mga Taga-Corinto 4:4). Tan-awa ang Thieme, *Reversionism*, 14-19.

13. Ang makasasala nga kinaiya amo ang kinatung-an sang pagbatok sa Dios. Ang makasasala nga kinaiya ginpaalinton sa kaliwatan subong ang diritso nga bunga sang kinaunahan nga sala ni Adan, kag pagkatapos sina nagpuyo sa gagmay nga bahin sang

on nagsulud sa kalag sang tawo kag nahimong isa ka makusog nga “makahaylo nga pagpanglimbong” (2 Mga Taga-Tesalonica 2:11). Ang iya panghunahuna bug-os nga ginlamon kag nalunud na sa malain kaayo kag yawan-on nga mga kaisipan. Ang tawo padayon nga ara sa idalum sang pagpanghaylo sang mga kalibutanon nga pamaagi ukon palakat ni Satanas. (1 Juan 2:15).

Ang Dios nagpahayag sang Iya kaugalingong panghunahuna nahanungud sa sining indi tampalasan nga pagkamalaut.

Kag ang GINOO nagkasubo nga nahimo Niya ang tawo sa duta, kag nagpasakit ini sa Iya tagiposoon.
(Genesis 6:6)

“Ang “nagkasubo” nagakahulugan “magbag-o sang hunahuna.” Apang ang Dios amo ang pagkawalay pagbaylo, kag wala Siya nagabaylo. Niyan ngaa bala nga ang Ginoo nagsiling nga magbaylo sang Iya panghunahuna nahanungud sang pagtuga sang tawo? Amo ini ang anthropopathism nga amo ang pagpaangkon sang tawhanon nga balatyagon sa indi tawo sa diin ginpaangkon sa Dios ang tawhanon nga mga panghunahuna, mga balatyagon, kag mga pamatasan nga sa pagkamatuud wala gid Niya ginaangkon agud nga mapahayag kag mapaathag ang palakat kag mga desisyon sang Dios sa may dulonan nga kaisipan sang tawo. Sa bug-os nga Balaan nga Kasulatan, kasami ang Dios nagpahayag sang Iya kaugalingon sa sini nga pagpaigo-igo sang hinambalan agud nga ang tawo pwede makaagum sang katukuran sang kasayuran para sa walay katubtuban ukon dulonan nga Dios ukon sa lain nga pamaagi sa indi matungkad ukon sang madamoan kag nagsinugponsugpon nga palakat sang Dios.

Sa bersikulo 6 ang anthropopathism nagapahayag sang

kon ano ang ginahunahuna sang Dios sa ginpili sang tawo kag nahanungud sang pagkapildi sang tawo sa una nga pagpakig-away kay Satanas. “Nagpasakit ini sa Iya tagiposoon.” Ang Dios wala nahamuut sang naglapnag nga kalautan sa duta, apang ang Dios wala gulpi nga magbaylo sang Iya plano. Sang walay ginsuguran nga nag-agi nga panahon ang Dios nag-andam sang plano sang grasya agud luwason ang tawo halin sa espirituhanon nga pagkalibog nga iya pagahimoon para sa iya kaugalingon didto sa Hardin kag ibalik sa iya kon ano ang nadula.

Apang una, kinahanglan nga ipakita sang Dios sa tawo ang grabe nga sangputanan sang iya madumilion nga pagpaili.

Kag ang GINOO nagsiling, “Iaglagon Ko ang tawo nga Akon gintuga sa ibabaw sang duta, halin sa mga sapat pakadto sa nagakamang nga mga butang kag sa mga kapispisan sang kahanginan; tungud kay nagapasakit sa Akon nga ginhimo Ko sila.” (Genesis 6:7)

Ang Dios nagpahayag sa indi pat-ud nga panahon sang Iya plano agud gub-on ang katilingban sa wala pa ang Anaw. Apang bisan pa sina, may ara isa nga walay labot.

Apang si Noe nakapahamuut sa mga mata sang GINOO. (Genesis 6:8)

Isa ka tawo ang nagpakita sang sigurado ukon pat-ud nga kabubut-on. Si Noe nakahangup sang ginapasalig sang Genesis 3:15. “Ang “nakapahamuut” nagakahulugan nga si Noe nagtoo sa ginsaad nga Manluluwas, si Ginoong Jesu-Kristo. Natukiban kag ginhimuslan niya ang grasya sang Dios sa kahitaasan.

Nahangpan gid sang husto ni Noe nga kon ang Dios naghimo sang pinakamaayo para sa iya sa kaluwasan, pagahimoon Niya ang labaw pa sa pinakamaayo agud amligan siya sa kalibutan

sang yawa (Mga Taga-Roma 8:32). Ang Ginoo nagasangkap sang pangkinahanglanon nga pagsakdag kag sang panaudlo sa Bibliya para sa pagtubo pakadto sa mataas nga grasya ukon una nga tikang sang pagkahamtong kag sa labaw pa sa mataas nga grasya ukon sa unahan pa sang pagkahamtong.¹⁴ Tungud kay si Noe isa ka tumuluo, nangin manugbaton siya sang tanan nga butang nga ginakinahanglan agud masarangan ang 120 ka tuig sang sobra ka yawan-ong kabug-aton. Nagsandig siya sang bug-os sa walay kapareho nga gugma sang Ginoo, sang walay sayup nga katarungan, kag sang hingpit nga grasya.

Ang sunud nga bersikulo amo ang ginsulat nga halin sa Dios nahanungud sang kasaysayan sang pamilya ni Noe.

Amo ini ang mga *ginsulat nga* mga kaliwatan [ang kasaysayan sang pamilya] ni Noe. Si Noe nangin matarong nga [ginpakamatarong] tawo, walay sayup sa iya nga kapanahonan [sa kaliwatan]; si Noe nagpanglakaton ukon nagginawi kaupod sang Dios. (Genesis 6:9)

Una, si Noe kag ang iya pamilya ginpakamatarong sa atubangan sang Dios. Ang pagpakamatarong amo ang mahukmanon nga paghulag sang Dios nga nagapaangkon sang Iya hingpit nga pagkamatarong sa tagsa ka tawo nga magtoo kay Jesu-Kristo (Mga Taga-Roma 3:24, 28; 1 Mga Taga-Corinto 1:30; Mga Taga-Galacia 2:16-17). Ang Dios nagpahayag nga ang tumuluo ginpasaylo kag ginpakawalay sala tungud kay nagaangkon siya sang pagkamatarong sang Dios. Ang pagpakamatarong indi nakatukod sa kaagi ukon kahimtangan sang pagkahingpit, kondi

14. Ang grasya sang kinahanglanon nagalakip sang pagkaon, balay, bayo, palibot, salakyan, kag bisan sang guwardya nga mga anghel para magbantay agud mag-amlig sang tumuluo nga buhi bisan sang mga katalagman sang kinabuhi. Ang espirituhanon nga kasangkapan amo ang Pulong sang Dios, ang pagpahibalo sang panudlo sa Bibliya pinaagi sa pastor-manunudlo, kag sang lokal nga simbahan subong sang lawak tolon-an para sa pagtoon sang panudlo sa Bibliya.

nagasubay sa balaod ukon kahimtangan sang paghusay sa hukmanan sa diin mahitabo sa atubangan sang hukmanan sang katarungan sang Dios. Wala sing tumuluo nga ginpakamatarong tungud sang bisan ano nga binuhatan nga iya nahimo ukon sa bisan ano sang iya kaugalingon nga kaayo, kondi tungud kay si Jesu-Kristo nagkuha sang bahin sang katawhan kag ginhukman tungud sang tanan nga mga sala didto sa krus.

Ikaduha, si Noe may espirituhanon nga kinabuhi: Siya “nagapanglakaton ukon nagakinabuhi kaupod sang Dios.” Subong isa ka mataas nga grasya ukon ara sa una nga tikang sang pagkahamtong ukon sa unahan pa sang mataas nga grasya sang pagkahamtong nga tumuluo, ang Pulong sang Dios sobra nga nangin matuud kay Noe kay sa bisan ano nga panghitabo kag kahimtangan sang kinabuhi. Kinaugalingon niya nga gin-antos ang yawan-on nga panglimbong agud gub-on siya, kag pinaagi sa iya makagalalum nga espirituanong pagpamuno ang iya pamilya gin-amligan man sa pagsulong sang mga anghel.

Ang kaliwat ni Noe wala mahigkoan sang pagpuyopuyo kag pagpanghilawas sang nahulog sa sala nga mga anghel kag siya nagtindog kag nagpahayag sang pagkamatuud nga tawo sang katawhan. Sa tunga ni Adan kag ni Noe may diritso kag wala nautod nga kaliwatan sang puro nga pagkatawo.

Amo ini ang isa sa kinadak-an nga mga kabangdanan kon ngaa ang mga kaliwat sang sining duha ang Daan kag Bag-ong mga Katipan kinahanglanon kaayo. Ginpamatud-an nila ina nga sa punto sang birhen nga pagkabun-ag may ara sang wala nahigkoan nga kaliwatan sang katawhan nga ginpadayon halin kay Adan pakadto kay birheng Maria. Kon kasan-o man ang pagsulud kag pagpanghilawas sang mga anghel pwede mag-umpisa, sa adlaw man sang tatay ukon sang lolo ni Noe, ang tanan sang iya mga katigulangan namugong. Wala gid bisan isa nga higko sa panaming sang iya pamilya.

Si Noe kag ang iya pamilya lamang ang mga tawo sa ibabaw sang duta nga nabilin nga wala mahigkoan sang Nephilim ukon

sang kalautan. Ang tatlo ka mga anak nga lalaki ni Noe ang magapadayon sang puro nga kaliwatan sang tawo.

Kag si Noe nangin amay sang tatlo ka mga anak nga lalaki: si Sem, si Ham, kag si Jafet. Karon ang duta higko sa panan-aw sang Dios, kag ang duta puno sang kapintas kag pagpanglugos. (Genesis 6:10-11)

Ang “nahigkoan” nagapahayag nga ang matuud nga katawhan malapit na madula sa duta. Ang panahon nagatanda sang pag-ula sang dugo kag sang gira. Ang pagkapintas nangin isa sang mga marka sang sining yawan-on nga kaliwat. Nga wala sang labot ang Tribulation,¹⁵ amo ini ang labing malain nga panahon sang sining gintugotan nga yawan-on nga kaliwat kag sang kapintas nga pagaatubangon sang kalibutan.

Kag nakita sang Dios ang duta, kag yari karon, nahigkoan ini; kay ang tanan nga unud naghigko sang ila pagginawi sa duta. (Genesis 6:12)

Ang Paghukum sang Dios

Kag ang Dios nagsiling kay Noe, “Ang katapusan sang tanan nga unud nag-abot sa atubangan Nakon; kag ang duta napuno sang kapintas tungud sa ila [Nephilim]; kag yari karon, laglagon ko sila upod sang duta.” (Genesis 6:13)

15. Ang Tribulation amo ang panahon sang tukma nga pito ka tuig nga magbug-os sang Panahon sang Israel, sa gilayon magsunud sa Pagsabnit sang Simbahan kag matapos sa Ikaduha nga Pagkari ni Jesu-Kristo. Tan-awa ang Thieme, *The Divine Outline of History*, 71-74.

Ang Dios nagpahayag sa sining hamtong nga tumuluo sang lya plano para sa katawhan, ang plano nga ginatawag sang paghukum kag paglimpyo. “Ang katapusan sang tanan nga unud” nagapahibalo sang katapusan sang katilingban sa wala pa ang Anaw kag sang pagguba ukon paglaglag sinang yawan-on kag malaut nga kaliwat. Sanglit nga ang paglaglag daw sa wala nagakaangay sa gugma sang Dios, ang mabinatyagon, ang buutan nga mahinatagon nagasalikway sang Dios sang Daan nga Katipan nga subong ka tampalasan kag nagapamatay. Ini nga panghunahuna naghalin mismo kay Satanas.

Ngaa bala nga ang Dios naglaglag sining una nga katilingban? Ang pagkalabaw sang pagkamalaut, ang pagkaara sang higantihon nga kaliwat, ang umalagi nga pagkamadaugon sang yawan-on nga pagsulong kag pagpanakup, ang pagkakulang sang pagpugong sang makasasala nga mga kinaiya sa panahon sang dako kaayo nga pagbuad sang pumuluyo nga ang tanan nagdugang sa labing dako nga kalautan sa duta. Kon may ara sang nagdagsa nga pagkamakapatay nga kalautan, kinahanglan na sang Dios utdon ukon laglagon ang kalautan agud amligan ang nabilin nga mga tumuluo.

Ang desisyon sang Dios nga laglagon ang Nephilim nangin tuman kaangay sa lya gugma, pagkamatarong, katarungan, kag grasya. Ang hukum sang Dios amo ang pamaagi sa diin lya matipigan ang saad sa Genesis 3:15. Kon indi, ang tanan nga katawhan mahigkoan sang kaliwatan sang nahulog sa sala nga mga anghel kag si Kristo indi mag-abot sa unud kag dag-on ang mataktikanhon nga kadaugan sang pagsinumpunganay sang mga anghel. Indi lamang ang paghukum sang Dios nahanungud sang Anaw ang sa nagkubus nga katilingban, kondi nga ini nangin kapaslawan man sang yawan-on nga plano pinaagi sa pag-amlig kag pagsakdag sang matuud nga pagkatawo sa pamilya ni Noe.

Agud ipakita nga ang pumuluyo sa wala pa ang Anaw wala gid sang handum sang bisan kaangtanan sa Ginoo, ginhatagan sila sang Dios sang husto nga panahon sang 120 ka tuig. Ang

tagsa ka tawo may igo nga panahon agud magbag-o sang iya hunahuna. Sa katapusan sina nga panahon walo lamang ka mga tawo ang naghimo sang pagpili para sa Dios. Ang iban nagsalikway sa Ginoo ukon nahigkoan pinaagi sang pagpangasawa kag pagpanghilawas sa nahulog sa sala nga mga anghel.

Sang ang saad nahanungud sang Anaw natuman kag ang higantihon nga kaliwat kag ang mga ditumuluo ginlaglag kag ginpanas, ginhukman sang Dios ang mga nahulog sa sala nga mga anghel nga may sala sang patago nga pagsulud kag pagpanghilawas. Ang mga gagmay nga pahibalo ginpahayag sa duha ka mga dalanon sa Bag-o nga Katipan.

Kay kon ang Dios wala nagpaiway sang mga anghel sang nakasala sila, kondi ihaboy sila sa impiyerno [tartaroo] kag gintugyan sila sa mga buho sang kadudulman, gintigana para sa paghukum. (2 Pedro 2:4)

Ang kabilogan nga kahulugan sang 2 Pedro kapitulo 2 amo ang pagpahanumdum sa mga tumuluo batok sa mini ukon indi matuud nga mga manunudlo. Agud pamatud-an ang kasigurohan ukon kapat-uran sang walay katapusan nga hukum para sa mga indi matuud nga mga manunudlo, ang Balaan Espiritu naghinganlan sang tatlo ka mga nag-agi nga halimbawa sa diin ginhukman sang Dios ang matuud nga mga pundok nga ara sa bug-os nga pagkaus-us (2 Pedro 2:4-6). Ang nahulog sa sala nga mga anghel sa Genesis 6 amo ang una nga halimbawa. Ang “kon ang Dios wala nagpaiway” amo ang una nga klase sang may pilian nga put-ong sang pamulong sa Griyego nga nagakahulugan nga wala Siya nagduhaduha nga hukman ang nahulog sa sala nga mga anghel subong nga indi Siya magduhaduha nga hukman ang indi matuud nga mga manunudlo.

Sang panahon ni Noe, ang Dios naggamit sang kusog

kag gahum agud nga ang katawhan pwede maluwas. Ang Dios naghimo sang tagsa ka kasangkapan para sa Iya plano lakip ang pag-amlig sang Iya plano.¹⁶ Ang Dios nag-amlig sang kaliwatan sang matuud nga tawo pinaagi sa diin si Kristo magaabot sa kalibutan pinaagi sa paglumus sang Nephilim sa Anaw kag ihaboy “sa impiyerno” ang mga anghel nga nakasala. Ining duha ang katawhan kag ang plano sang Dios gin-amligan sa madamo nga tion sang kapintas sang paghukum sang Dios.

Sa 2 Pedro 2:4 ang mga anghel wala ginhaboy sa impiyerno kondi, sa tukma didto sa Tartarus ukon sa kadadalman sang kadudulman. Ang mga Griyego nagaisip sang Tartarus subong ang duug sa idalum sang duta nga nubo pa kay sa Hades sa diin gingahin ang silot sang Dios.¹⁷ Ang Tartarus amo ang duug sang kasakit, sang umalagi nga kalayo, sang pag-antos. Ang kabahin sang hukum sang Dios amo ang pagkasunog kag kasakit; nga kabahin sang madamol nga kadulum.

Ang mga anghel sa Tartarus sa karon nga mga adlaw “gintigana,” ukon sa tukma “ginbantayan” para sa paghukum.

16. Ini nga plano sang grasya nagalakip sang tatlo ka bahin. Ang unang bahin amo ang kaluwasan; si Kristo nagbayad sang tanan nga mga sala agud nga kon ang bisan sin-o man ang magtoo sa Iya makaagum sang kinabuhi nga walay katapusan (Juan 3:15). Ang ikaduhang bahin amo ang tumuluo samtang diri pa sa kalibutan; ang kasangkapan kag hanas nga mga pamaagi sang Kristohanon nga pagkinabuhi, nga ginpahayag pinaagi sa mga saad kag mga panudlo sang Pulong. Ang mga hanas nga mga pamaagi sang Kristohanon nga kinabuhi nagalakip sang: (1) pagpanumbalik (ang paghingnanlan sang imo mga sala sa kinaugalingon lamang didto sa Dios 1 Juan 1:9; (2) ang pagtoo nga may kapahuwayan (nagalakot sang mga saad kag panudlo sang Pulong sang Dios sa pagtoo, Mga Hebreo 4:1-2); (3) ang pagpuno sang Espiritu (ang gahum kag kusog sang Dios sa tumuluo nga gingamit pinaagi sa panumbalik, Mga Taga-Efeso 5:18); (4) ang pagkinabuhi pinaagi sa Pulong (ang padayon nga pagtoon kag pagtunaw sang panudlo sa Bibliya, 1 Timoteo 4:13); kag (5) ang pagkinabuhi sang kinabuhi ni Kristo (ang espirituhanon nga pagkahamtong—ang mataas nga grasya kag sa unahan pa sang mataas nga grasya, Mga Taga-Colosas 3:1-2; Mga Hebreo 12:2-3; 1 Pedro 1:”8). Ang ikatatlo nga bahin amo ang tumuluo sa walay katapusan; mawala sa lawas, mag-atubang sa Ginoo nawong sa nawong (2 Mga Taga-Corinto 5:8).

17. Walter Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, 2nd ed., F. Wilbur Gingrich and Frederick W. Danker, ed (Chicago: The University of Chicago Press, 1979), 805.

Sa lain nga pamulong, wala pa sila sa ila kinatapusan nga kahimtangan. Ang Dios nagbilanggo sa ila sa umalagi nga bilanggoan nga sa diin sila magpabilin tubtub Siya andam na para sa ila kinatapusan nga hukum. Mag-abot ang panahon nga ang Dios magpagowa sa ila sa Tartarus kag ihaboy sila sang dumalayon sa linaw sang kalayo (Mateo 25:41; Bugna 20). Sa pagkakaran, wala sila nakahibalo sang mga mahitabo, indi na makasarang magpanilag kon ano bala ang nagakalatabo sa kalibutan.

Ang Dios wala lamang nagsumpo sang mga sinakpan ni Satanas nga naghigko sang katawhan, kondi naglaglag man sang ila mga kaliwatan.

Kag wala ginpaiway ang dumaan nga kalibutan, apang gintipigan si Noe, ang manugwali sang pagkamatarong, kaupod sang iban nga pito, sang ginpadala Niya ang Anaw sa kalibutan sa mga masupakon sa Dios. (2 Pedro 2:5)

Wala sing malaut nga kaliwatan ang piho nga magkinabuhi nga indi makaagum sang paghukum nga halin sa Dios. Apang, ang grasya pirmi gid nagauna sa paghukum. Sa sulud sang 120 ka tuig nga panahon sang grasya para sa mga pumuluyo sang wala pa ang Anaw, si Noe makanunayon kag mapinadayunon nga nagpaambit sang Maayong Balita. Apang bisan pa sina wala bisan isa nga nagsabat sa matutum nga pagpahayag sang Maayong Balita.

Ang patago nga pagsulud sang mga anghel kag ang pagkabilanggo ginsambit liwat sa Libro ni Judas.

Kag ang mga anghel nga wala nagtipig sang ila kaugalingon nga kahimtangan [ang sang una nga kahimtangan], kondi nagbiya sang ila nagakaigo nga puluy-an, Iya gintigana sa walay katapusan nga mga gapos sa idalum sang kadudulman [*hupo*

zophos] para sa paghukum sang dako nga adlaw.
(Judas 6)

Kaupod sa paghukum sang nahulog sa sala nga mga anghel, may duha ka iban pa nga paghukum sang Dios ang ginhinganlan sa kabilogan nga kahulugan sang Judas: ang mga tumuluo, subong nga ginhulagway pinaagi sa kaliwatan sang Exodo (Judas 5) kag ang mga ditumuluo sa kaliwatan ni Abraham (Judas 7). Ang bahin sang pumuluyo ginlaglag sa tanan sining tatlo ka mga paghukum. Apang ang solo nga kasayuran nahanungud sang mga anghel sa Judas 6 may kalabutan sa Genesis 6.

Ang “wala nagtipig sang ila kaugalingon nga kahimtangan” nagakahulugan nga ang nahulog sa sala nga mga anghel wala nagpabilin sa ila kaugalingong ginplano sang Dios nga kahimtangan sang kaangtanan kag hilikuton. Ginsalikway nila ang ila kaugalingong klase sa pagpaanak sa mga tawo. Ang ila hulag naglapas sa kasugoan sang Dios. Ang Dios pirmi nagatipig sang mga tinuga sa sulud sang katukuran sang ila kaugalingon nga klase: mga anghel sa mga anghel, mga tawo sa mga tawo, mga sapat sa mga sapat. Para sa pag-amlig sang katawhan, ang Dios padayon nga nagaamuma sini nga paghamulag (Genesis 1:21, 24-25; Levitico 20:15-16).

Sanglit nga ining langitnon nga mga tinuga wala “nagtipig” sang ila husto nga duug, “ginbutang” sila sa iban nga duug—sa Tartarus, ang nagakaigo nga bilanggoan para sa ila. Ang Tartarus ginlarawan diri sini sa pinasahi nga pamulong sang Griyego: *hupo zophos*, “sa idalum sang kadudulman,” ang bug-os nga pagkawala sing kapawa. Ngaa bala nga gintuyo ini nga sambiton? Ang mga anghel indi pagapatyon subong sang kaliwatan sang Exodo sa Judas 5 ukon ang mga pumuluyo sang Sodoma kag Gomorra sa Judas 7. Busa, ang hukum sang Dios naghimo sa ila nga bug-os nga indi makahulag kag sa tuman nga kadulum. Sila “gintago sa walay katapusan nga pagkagapos sa idalum sang [awtoridad sang] kadudulman,” nga nagahulat sang ila kinatapusan nga [paghukum sang dako

nga adlaw.”

Sang ang tanan nga mga besikulo nahanungud sang patago nga pagsulud sang mga anghel ginpaanggid-anggid, ini klaro nga ang yawa nakahibalo nga kon ilakot niya ang katawhan sa kaliwatan sang anghel, wala na sang kaluwasan. Dugang pa, nahunahunaan niya nga kon ang Dios indi makatipig sang Iya saad sa kaliwatan ni Adan nahanungud sang Manluluwas, ang Dios tikalon. Ini nga kahimtangan mangin kadaugan para kay Satanas. Subong sangputanan, si Satanas nga mas toso kay sa bisan ano sa iban nga mga tinuga, tawo man ukon anghel (Genesis 3:1), naghimo sang tanan pinaagi sa iya gahum agud pungan ang matuud nga tawo sa pagpadayon diri sa duta.

Pagkatapos nga ang iya tampalasan nga plano nauntat pinaagi sang Anaw, padayon nga ginahimuslan ni Satanas ang tagsa ka higayon agud gub-on ang plano sang Dios. Sa pagpahibalo nga ang Manluluwas magaabot halin sa kaliwatan ni Abraham, si Satanas nag-ataki sining pat-ud nga tumong. Sang ang Dios nagpahayag nga ang Manluluwas mag-abot pinaagi sa pamilya ni Judah, ang yawa nagtutok sa sina nga tumong. Halin sadto, ang mga Hudiyo amo ang nangin pinasahi nga natungdan sang pag-ataki ni Satanas.¹⁸ Apang bisan pa sang iya walay untat nga pagpaninguha, si Satanas indi makabalabag sang pag-abot ni Jesu-Kristo subong ang matuud nga tawo, ang walay katapusan nga Hari kag anak ni David, agud magsangkap sang kasulbaran sa palaligban sang sala.

ANG NATUMAN NGA SAAD SANG DIOS

Kay si Kristo namatay man [*apothnesko*] tungud sang mga sala sa makaisa lamang, *ang* matarong para sa dimatarong, agud nga pwede Siya magdala

18. Thieme, *Anti-Semitism* (2003).

sa aton sa Dios, nga ginpatay sa unud, apang nabuhi sa espiritu. (1 Pedro 3:18)

Ang pagkalansang sa krus ni Kristo amo ang sentro nga bahin sang kasaysayan para sa katawhan kag ang una nga bahin sang mataktikanhon nga kadaugan sa pagsinumpunganay sang mga anghel. Si Kristo, ang kaliwat sang babayi, ang talagsahon ukon pinasahi nga Persona sang kalibutan, namatay didto sa krus subong ang sa-makaisa-lamang nga halad tungud sang mga sala sang kalibutan (Mga Hebreo 7:27; 9:12).

Ang Griyego nga pulong *apothnesko* amo ang pinakamaligon nga pulong para sa kamatayon—ang mapatay sa bug-os nga pagkahamulag. Ini nagalarawan sang espirituhanon nga kamatayon ni Kristo didto sa krus nga amo ang katukuran sang kaluwasan sang tawo. Nag-antos Siya sang pagkahamulag sa Dios nga Amay (Mateo 27:46), sa panahon nga ang Amay nagpaangkon sang mga sala sang tanan nga katawhan kay Kristo kag ginhukman sila. Ang espirituhanon nga kamatayon ni Kristo ginpaathag sa duha ka mga dalanon.

Siya [ang Amay] naghimo sa Iya [si Kristo] nga wala nakakilala sang sala *nangin* sala tungud sa aton, agud nga pwede kita mahimo nga mangin pagkamatarong sang Dios sa Iya. (2 Mga Taga-Corinto 5:21)

Kag Siya gid sa Iya kaugalingon nagdala sang aton mga sala sa Iya lawas didto sa krus, agud nga kita mapatay sa sala kag magkinabuhi sa pagkamatarong, nga tungud sang Iya mga pilas nag-ayo kita. (1 Pedro 2:24)

Ang kamatayon didto sa krus nangin pinasahi kag talagsahon subong sang Persona nga ginbitay didto. Wala gid sang bisan isa

sa tanan nga kasaysayan sang tawo nga nag-antos ukon mag-antos sang labing sobra ka dako nga kasubo kay sa kay Ginoong Jesu-Kristo sang nangin halili Siya sa tawo kag nagdala sang mga sala sang kalibutan—“*ang* matarong [pagkamatarong] para sa dimatarong [dipagkamatarong].” Sa Iya nga pagkabalaan Siya hingpit nga pagkamatarong; sa Iya nga pagkatawo wala Siya sang sayup. Busa, ang pagsugata sang sala sang tawo sa pagkamatarong sang Dios-tawo indi lamang ang nangin pinakamangutngut gid kaayo nga pag-antos, kondi ang labing kinataasan nga halimbawa sang ditakus nga pag-antos. Apang ang espirituhanon nga kamatayon ni Kristo amo ang nangin palaagihan sang aton walay katapusan nga kaluwasan kag nagdugmok sang likod ni Satanas sa pagsinumpunganay sang mga anghel.

Ang isa sa labing dako nga mga yawan-ong balos nga pag-ataki sa Panahon sang Simbahan amo ang tinguha nga madugangan ang mga madangatan didto sa krus.¹⁹ Ang pagluwas nga binuhatan ni Kristo didto sa krus pinasahi kag hingpit sa tagsa ka pamaagi. Ang binuhatan ni Kristo bug-os nga nagtuman sang tinutuyo sini; ini nangin madaugon kag bug-os. Amo ini kon ngaa Siya nagsinggit, “Nahimpit na!” (Juan 19:30). Wala na gid sang pwede idugang sa kon ano ang natuman ni Jesu-Kristo didto sa krus.

Apang bisan pa sina ang mga tawo padayon nga nagatinguha sa pagdugang sang ila kaugalingon nga mga binuhatan sa Iya dalayawon kag dako kaayo nga pag-antos. Gusto nila nga bautismohan, magpasakup sa simbahan, magbatyag sang kasubo, ukon magsalikway sang ila mga sala para sa kaluwasan. Apang ang Bibliya nagasiling, “Magtoo kay Ginoong Jesus, kag maluwas ka” (Mga Binuhatan 16:31*b*). Ang kaluwasan amo ang

19. Ang Panahon sang Simbahan amo ang kapanahonan karon sa diin nag-umpisa sa adlaw sang Pentekostes, singkwenta ka adlaw pagkatapos sang paglansang kay Kristo sa krus kag matapos sa pagkabanhaw ukon Pagsabnit sang Simbahan (Mga Taga-Efeso 1:10; 2:1-5, 8-9, Mga Taga-Colosas 1:25-26).

pagtoo kag wala na gid sang maidugang pa. Ang bisan ano nga idugang sa pagtoo amo ang mga buhat kag nagapawala sang kapuslanan sa pagtoo (Mga Taga-Efeso 2:8-9). Ang pagtoo lamang sa nahingpit nga ginbuhat ni Kristo didto sa krus amo ang solo nga palaagihan pakadto sa Dios nga Amay.

Ang tukma nga pagbadbad sa ikaduha nga hugpong sang pamulong sang 1 Pedro 3:18 amo ang “ginpatay sa kahimtangan sang Iya lawas.” Ini nagahatag sang pagtalupangud sa duha ka mga kamatayon ni Kristo didto sa krus. Ang Iya espirituhanon nga kamatayon nahitabo sang Siya ginhukman tungud sang mga sala, kag ang Iya lawasnon nga kamatayon nahitabo sang Iya gintugyan ang Iya espiritu.

Ang kinatapusan nga pamulong, “nabuhi sa espiritu,” nagatumud sa pagkabanhaw ni Jesu-Kristo halin sa lawasnon nga kamatayon. Ining duha ang Balaan Espiritu, subong ang ahente ukon kasangkapan sang pagkabanhaw, kag ang Amay nga kabahin sang pagpabanhaw, sa pagbanhaw sang pagkatawo ni Jesu-Kristo halin sa lulubngan (Mga Binuhatan 2:24; Mga Taga-Roma 8:11). Ang mataktikanhon nga kadaugan sang pagsinumpunganay sang mga anghel ginsilyohan sang pagkabanhaw ni Kristo. Ining malig-on nga kadaugan nagdala man sa Iya halin sa malaut nga pagpakahuya pakadto sa pinakamataas nga kahimayaan.

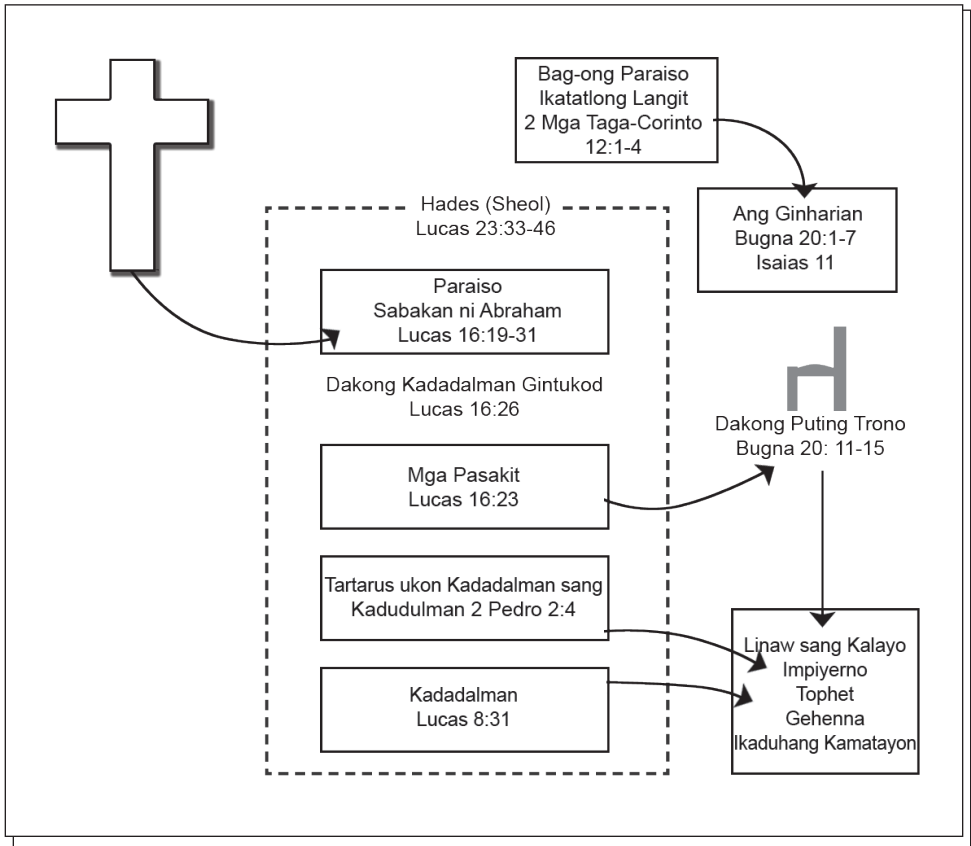
Sang natuman na ni Kristo ang Iya misyon ukon tinutuyo sa duta didto sa krus, Siya nagsiling, “Amay, SA IMO MGA KAMUT GINATUGYAN KO ANG AKON ESPIRITU” (Lucas 23:46). Ang Iya tawhanong espiritu nagkayab sa atubangan sang Amay sa langit. Ang pasalig ni Kristo sa tagumatayon nga kawatan, “Karon nga adlaw mangin kaupod ka Nakon sa Paraiso” (Lucas 23:43), nagapakita nga ang Iya kalag nanaog didto sa Paraiso sa diin ang mga balaan sang Daan nga Katipan nagapuyo tubtub sa tion sang Iya pagkabanhaw halin sa lulubngan. Ang Iya lawas didto sa lulubngan (Lucas 23:53). Pagkatapos sang Iya pagkabanhaw halin sa lulubngan, si Jesu-Kristo nagbiyahe pakadto sa Tartarus, ang isa sa labing pinasahi nga mga biyahe

sa tanan nga kasaysayan. Sa sini ginbuligan Siya sang Balaan Espiritu.

ANG MGA LAWAK SANG HADES

Ang kahulugan sang talagsahon kag pinasahi nga pagbisita sang Ginoo indi bug-os nga mahangpan kon wala sang paglarawan sang kadadalman sang duta subong nga ara na ini sa wala pa ang pagkabanhaw. Sa dipagkabulahan, ang mga manugbadbad sang English nga Bibliya nagpalibog sang pagpahibalo pinaagi sa pagbadbad sang madamo nga nagkalainlaing Ebreyo kag Griyego nga mga pulong nga nagakahulugan subong sang “impiyerno” nga sa pagkamatuud sila nagapunting sa nagkalainlain nga mga duug.

Sa Ebreyo ang (*sheol*) kon kaisa ginbadbad nga “impiyerno” kag kon kaisa “ang lulubngan.” Apang ang Sheol ukon Hades amo ang naandan kag kasami nga ngalan para sa puloy-an sang patay, sa sining duha ang mga tumuluo kag mga ditumuluo, sa wala pa ang pagkabanhaw kag ang pagkayab ni Kristo.

ANG MGA LAWAK SANG HADES

Ang Hades may apat ka mga lawak: Ang Paraiso (*paradeisos*), ginsubay sa pulong sang Persia nga nagakahulugan “Hardin sang Hari,” nga ginatawag sabakan ni Abraham, nga amo ang Hudiyong ngalan (Lucas 16:19-22; Torments nga amo ang mga pasakit, (*basanos*, Lucas 16:23-25); Tartarus nga amo ang kadadalman sang kadudulman (*tartaros*, 2 Pedro 2:4); kag ang Abyss nga amo ang kadadalman (*abussos*, Lucas 8:31).

Ang Paraiso amo ang bahin sa diin nagpuyo ang mga kalag sang tanan nga mga tumuluo sang Daan nga Katipan pagkatapos sang kamatayon. Sang si Kristo nagsiling sa isa sang mga kriminal nga nalansang didto sa krus sunud sa Iya, “Karon nga adlaw mangin kaupod ka Nakon sa Paraiso” (Lucas

23:43), Siya nagatudlo sini nga lawak subong Iya umalagi nga puloy-an pagkatapos sa lawasnon nga kamatayon. Sang ang nabanhaw nga Kristo nagkayab sa langit, Gindala Niya ang mga kalag sang tanan nga mga tumuluo nga napatay tubtub sina nga tion kaupod sa Iya. Ginbalhin Niya sila halin sa Paraiso pakadto sa langit (Mga Taga-Efeso 4:8-10).²⁰

Wala gid sang tawo nga nakakadto sa langit tubtub nga si Kristo nagsulud sa atubangan sang Amay subong ang nabanhaw nga Tawo. Kon si Jesus nabaton sa Iya pagkatawo, ina nagakahulugan nga nabaton sang Amay ang Iya pag-antos tungud sang sala. Sa idalum sini nga mga kahimtangan lamang ang mga tumuluo mahimong mabaton sa puloy-an sang Dios. Sa tion sang pagsulud ni Kristo sa langit, ang Amay nagsiling, “Lingkod sa Akon tuo” (Mga Salmo 110:1a; Mga Hebreo 1:13). Ang paghalili nga pag-antos ginbaton; si Kristo nagbukas sang dalan para sa nagatoo nga katawhan agud magsulud sa atubangan kag panan-aw sang balaan nga Dios (Mga Hebreo 8:1; 10:12-20).

Ang mga tumuluo nga mapatay sa Panahon sang Simbahan magkadto diritso sa atubangan sang Ginoo (2 Mga Taga-Corinto 5:8). Sa palaabuton, sa Iya ikaduha nga pagkari, magabalik sila kaupod ang Hari sang mga hari agud himayaon Siya sa Iya ginharian. Sila kag ang tanan nga mga tumuluo mangin walay labot sa walay katapusan sa paghukum sang Dios (Mga Taga-Roma 8:1).

Ang ikaduha nga lawak, ang Torments nga amo ang mga pasakit ukon pag-antos, amo ang umalagi nga kalayo para sa mga kalag sang mga ditumuluo. Sa tunga sang Paraiso kag Torments amo ang “dakong kadadalman sang kadudulman nga gintukod” (Lucas 16:26, KJV) agud nga wala bisan isa nga makaagi kag makakadto sa pihak nga bahin. Karon nga ang Paraiso wala na sang sulud, ang Hades kag Torments

20. Sa pagkayab ni Kristo, ang Paraiso ginbalhin sa duug sini karon sa langit (2 Mga Taga-Corinto 12:4).

sa pagkamatuud magkapulong lamang kag pareho sang kahulugan. Apang ang pagbadbad sining duha subong impiyerno naghimo sang pagkalibog tungud kay may ara pa sang kinatapusan nga impiyerno nga ginahinganlan subong (*tophet*) nga amo ang tartarus ukon ang kadadalman sa kadudulman sang Isaias 30:33 kag (*gehenna*), “ang linaw sang kalayo.” Ang linaw sang kalayo indi masudlan luwas sang “sapat kag ang mga mini nga manalagna,” sang mga magmamando sang gintukod liwat nga kagamhanan sang Roma kag sang Palestine sa panahon sang Tribulation nga amo ang Dakong Kasakit (Bugna 20:10), tubtub sa ikaduhang pagkabanhaw.²¹ Dason, ang tanan nga mga ditumuluo pagabanhawon, pagahukman suno sa ila mga binuhatan didto sa dakong puting trono, kag ipadala sa ila kinatapusan nga silot (Bugna 20:11-15).

Ang ikatatlo nga bahin, ang Tartarus, nga amo ang bilanggoan sang nahulog sa sala nga mga anghel nga nahilabot sa patago nga plano sang kalautan nga makita sa Genesis 6. Sila lamang ang mga anghel nga wala makakita sang mga hilikuton kag ginahimo sang Anak sang Dios sa duta kag, gani, wala sila nakatalupangud sang kapildihan ni Satanas. Sa gihapon nga nahamuut sila sa mga paglaum nga ang ila malimbongon nga pinuno magpakita sang kadaugan sa iya pagpakig-away agud balabagan si Kristo nga magpalansang sa krus kag ang kadaugan magpahilway sa ila. Apang indi mangin subong sini. Pagkatapos sang tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i sa lulubngan, si Jesu-Kristo nagkadto sa Tartarus sa Iya nabanhaw nga lawas agud ipahibalo ang pagpahayag sang kadaugan sa mga “*espíritu nga karon* sa bilanggoan.”

Ang ikaapat nga lawak, ang Abyss nga amo ang kadadalman, amo ang bilanggoan para sa siguradong masinupakon nga mga nahulog sa sala nga mga anghel nga nabilanggo sugod sadtong patago nga nagsulud ang mga anghel pinaagi sa

21. Thieme, *Armagedon* (2002).

pagpanghilawas sa mga babayi nga anak sang mga tawo nga makita sa Genesis 6. Ini ginatawag man nga “ang buho sa kadadalman” (Bugna 9:1-2). Sang ang aton Ginoo nagaamuma sang tawo nga napuy-an sang demonyo sang Gerasenes sa tabok sang Galilea, ang pag-estoryahanay sa tunga ni Kristo kag sang mga demonyo nagsunud. Sa Lucas 8:31, nagpakilooy sila sa Iya nga indi sila ibalhin sa abyss ukon buho sang kadadalman. Ang Abyss amo man ang duug sang demonyong hari kag sa labing gamay isa ka demonyo mag-ataki sang sundalo.²² Sa tion sang Dakong Kasakit, pagabuy-an sila agud magbulig kay Satanas kag mangin bahin sang pagdumala sang silot sa mga ditumuluo (Bugna 9). Ang sunud sa Dakong Kasakit kag sa Ikaduha nga Pagkari ni Jesu-Kristo, si Satanas kag ang iya mga demonyo dalhon pakadto sa Abyss ukon sa buho sang kadadalman sa sulud sang isa ka libo ka tuig (Bugna 20:1-3). Ang pagsinumpunganay sang mga anghel niyan pagauntaton samtang si Kristo nagadumala sang duta pinaagi sa hingpit nga palibot sang Millennium.

ANG PAGPAHAYAG SANG KADAUGAN

Nga sa amo [pinaagi sa kon sin-o, ina amo ang, Balaan Espiritu] man Siya nagkadto kag naghimo sang pagpahayag [*kerusso*] sa mga espiritu nga *karon* sa bilanggoan, nga sa makaisa nangin dimatinumanon. (1 Pedro 3:19 -20a)

Si Jesu-Kristo nagpahayag kag nagpahibalo sang pat-ud nga panudlo sa Bibliya sa tanang nahulog sa sala nga mga anghel nga nabilanggo sa Tartarus. Ang sulud sang Iya pagpahayag ginsambit sa 1 Pedro 3:18. Amo ini ang pagpamatuud nga

22. Thieme, *Satan and Demonism* (1996), 10.

may kaangtanan sa Maayong Balita ukon Ebanghelyo, apang wala Niya ginpahayag ang Maayong Balita sang subong sini. Ginpahibalo Niya sa sining mga nahulog sa sala nga mga anghel nga napaslawan sila sa ila mga pagtinguha agud gubon ang matuud nga tawo kag ina nga plano sang Dios naguswag pinaagi sa tagsa ka yawan-on nga pag-ataki. Si Kristo nagpahayag nga nagpalansang Siya sa krus subong sang ginplano.

Ang gulpi nga pagpakita sa sini nga mga espiritu ni Jesu-Kristo sa nabanhaw nga lawas amo ang makit-an nga kalig-onan sang Iya mataktikanhon nga kadaugan sa pagsinumpunganay sang mga anghel. Ang silot sang sala nabayaran na. Amo ini nga, ang bisan sin-o nga tawo nga magtoo sa Anak sang Dios para sa kaluwasan magasulud sa kaangtanan sa Dios nga Amay, Dios nga Anak, kag Dios Balaan Espiritu sa bug-os nga walay katapusan.

Ang Grasya sang Dios sa Kaluwasan

Ang 120 ka tuig sa wala pa ang Anaw amo ang isa sa labing talagsahon kag pinasahi nga pagpakita sang grasya sang Dios sa ginsulat nga kahan-ayan sang mga panghitabo sang kasaysayan. Ang pagpahayag sang kadaugan amo ang pagpahayag sina nga grasya sa mga espiritu sa bilanggoan.

Sang ang pagpailub [*makrothumia*] sang Dios nagahulat sa mga adlaw ni Noe, sang ginahimo ang arka [*kibotos*], sa diin pipila lamang ka tawo, nga amo ang, walo ka mga tawo, ang naluwas sa tubig. (1 Pedro 3:20b)

Sa sulud sang 120 ka tuig nga panahon, ang higantihon nga kaliwatan nakabati sang kinataasan nga ebanghelista sang bug-os nga panahon—si Noe, “ang manugwali sang

pagkamatarong” (2 Pedro 2:5). Samtang nga ginapahayag ni Noe ang mensahe sang kaluwasan pinaagi sa pagtoo lamang sa kay Kristo lamang, ang Dios naghulat. Ang *makrothumia* sang Dios, “pasensya,” nagapanalingsing sa Iya grasya. Ang Dios nagtugot sang igo nga panahon nga mag-agi para sa pag-uswag sang sigurado kag madumilion nga kabubut-on sa Maayong Balita. Sa sulud sang 120 ka tuig ang Dios nagpugong sang paghukum sang mga pumuluyo sang wala pa ang Anaw samtang ang arka ginahimo kag tubtub nga ang tanan may higayon sa pagsabat sa Maayong Balita.

Ang tanan nga mga tawo mga makasasala, makalolooy nga indi nahaangay sa kaangtanan sa balaan nga Dios kag subong sang nawala nga walay paglaum subong sang bisan sin-o sa mga pumuluyo sang wala pa ang Anaw. Ang desisyon ni Adan didto sa Hardin, ang pagpanglimbong ni Satanas, nagpahilayo sang bug-os nga katawhan sa Dios kag nagpahinabo sang tawo nga magsunud kay Satanas kay sa Dios. Apang bisan pa sina ang Dios naghimo sang isa ka butang para sa nadula, makasasala, malaut nga tawo nga wala gid sang tawo nga mahimong makaagum ukon nagakaangay. Ang Dios nagsangkap sang tanan nga butang para sa katawhan agud nga mahiusa sa Iya kaugalingon. Amo ina ang pinakamataas nga pagpahayag sang gugma sang Dios.

Ang plano sang Dios sa pagtubus sang makasasala nga katawhan halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala nagsugod sa saad sang Dios nga makita sa Genesis 3:15.²³ Ang plano nagpadayon sa pagkaguba sang higantihon nga kaliwat tungud sang Anaw sa diin nag-amlig sang kaliwat nga pinaagi sini ang “Kordero sang Dios” sa kinatapusan magsulud sa kalibutan subong matuud nga tawo. Kag sang ang Manluluwas mag-abot, Siya nagpalansang sa krus kag nagbayad sa silot para sa tagsa gid ka sala nga nahimo ukon inang pagahimoon pa gid

23. Thieme, *Slave Market of Sin* (1994).

(Juan 1:29)

Ang mga tawo pwede magbale wala sa Dios ukon magyamuhat sa ngalan ni Jesu-Kristo, apang namatay Siya tungud sa ila. Naghalili Siya sa ila bahin. Tuhtub nga sila nagakinabuhi, ginaduhol Niya sa ila ang magrasyahon ukon maloloy-on nga pagpangumbida:

“Kari sa Akon, tanan kamo nga ginabudlayan kag ginabug-atan, kag papahuwayon Ko kamo.”
(Mateo 11:28)

“Kag ang isa nga nagakari sa Akon pat-ud nga indi Ko gid pagsikwayon.” (Juan 6:37*b*)

Amo ini ang walay katupong kag walay kaangay nga grasya sang Dios.

May ara sang bililhon nga pahibalo sa Isaias nahanungud sang katingalahan nga grasya sang Dios: “Gani ang GINOO nagahulat nga mangin magrasyahon sa inyo” (Isaias 30:18*a*). Samtang ini nga dalanon ginapatumud sa pungsod sang Israel, ang gamit sini para sa bisan kay sin-o nga tawo. Kon ang isa ka tawo wala kay Jesu-Kristo, wala siya sang kinabuhi nga walay katapusan kag walay paglaum. Ara siya sa idalum sang silot sang sala, kag wala siya nagaangkon sang kaangtanan sa Dios kag wala sang pamaagi nga makaagum sang pag-uyon sang Dios. Apang ang Ginoo nagahulat agud maghatag sa iya sang pinasahi nga maayo kaayo nga pakamaayo. Ang Dios nagahulat nga iduhol ang Iya grasya. Sa ano nga pamaagi bala ini maangkon?

“Kay [nakita mo] ginahigugma sang Dios ang kalibutan, sa bagay nga ginhatag Niya ang Iya bugtong [natawo sang pinasahi ukon talagsahon] nga Anak, agud nga ang bisan sin-o nga magtoo

sa lya indi mawala; kondi may kinabuhi nga walay katapusan.” (Juan 3:16)

Ang kinataasan sang pagpakita sang gugma kag grasya sang Dios amo ang krus sa diin ang silot tungud sang sala ginbalhin kay Jesu-Kristo subong ang halili sang tawo (Mga Taga-Roma 5:8). Ang tanang kaugalingon nga mga sala—sang nag-agi, ang karon, kag ang palaabuton—sang taga ka tawo ginpaangkon sa lya sa makaisa lamang kag ginhukman. Ang pagkamatarong sang Dios nga Amay ginpalukmay, ukon ginpahamuut, sang pag-antos ni Kristo sang ginbaton Niya ang pagpaangkon kag paghukum sadtong tanan nga mga sala (1 Juan 2:2). Ang katarungan sang Dios hilway magpatawad sang bisan sin-o nga magtoo kay Kristo pinaagi sa pagtoo lamang. Amo ini ang pagpahiangay sang kaluwasan sa katarungan sang Dios. Sa tion sang kaluwasan ang tumuluo nagabaton sang ginpaangkon nga pagkamatarong sang Dios (1 Mga Taga-Corinto 1: 30).

Ang taga ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan ginaamligan sa walay katapusan pinaagi sa kaangtanan kay Jesu-Kristo. Sa 1 Pedro 3:20b ang Griyego nga pulong *kibotos*, nga amo ang “arka,” wala nagakahulugan sang nagalayag nga barko, kondi nga mas maayo pa sa suludlan nga ginagamit sa pag-amlig sang mga manggad. Samtang ang arka ni Noe may hingpit nga sukod para mangin angay sa dagat nga barko, ang ginahatagan sang pagtalupangud sa sini nga bersikulo amo ang grasya sang Dios nga nagaamlig sang lya kaugalingon nga mga tawo subong nga ang isa magtago sang mga bililhon nga mga butang sa suludlan sang mga manggad.

Ang Grasya sang Dios sa Kahimtangan sang Kamatuuran

Ang mga nagsulud sa arka mga tumuluo. Ang tubig

sang Anaw amo ang galamiton sang pagguba para sa mga ditumuluo, apang ang arka amo ang pamaagi sang lawasnon nga pagluwas para sa mga tumuluo (1 Pedro 3:20). Ini nga pagluwas nagalarawan nga daan ukon nagatagna sang pagbautismo sang Espiritu sa Panahon sang Simbahan.

Kag ang kaangay sini [subong ang larawan sang arka], nga bautismo [sang Balaan Espiritu subong sang halili sa larawan] karon nagaluwas sa inyo—indi subong nga pagkuha sang higko halin sa unud, kondi nga ang pakilooy [pagsaad] sa Dios tungud sa matinlo nga kaisipan—pinaagi sa pagkabanhaw ni Jesu-Kristo. (1 Pedro 3:21)

Ang tagsa ka paanggid amo ang pagpaanggid-anggid sang duha ka mga butang ukon mga panghunahuna—ang larawan kag ang halili sa larawan (imbis sang larawan). Ang larawan sa Daan nga Katipan nagapakita sang halili sa larawan sa Bag-ong Katipan. Ang makasaysayan nga arka amo ang larawan samtang ang panudlo sa Bibliya nahanungud sang bautismo sang Balaan Espiritu amo ang halili sa larawan nga ginalarawan pinaagi sa arka. Subong nga ang arka amo ang salipdanan ukon panalipod sa paghukum sang tubig sang Anaw, gani ang bautismo sang Espiritu kag ang paghiusa kay Kristo amo ang pasalig sang pagluwas sa palaabuton nga paghukum. Ang tumuluo nakasigurado sang paghiusa kay Kristo sa bug-os nga walay katapusan.

Sa Panahon sang Simbahan ang baustismo sang Balaan Espiritu nagabutang sang tagsa ka tumuluo sa paghiusa kay Kristo sa tion sang kaluwasan (Mga Binuhatan 1:5; cf. Mga Taga-Galacia 3:27).²⁴ Sa sini nga paghiusa ang tagsa ka tumuluo ginkilala sang nag-agi nga panahon sa kamatayon ni

24. Thieme, *Tongues* (2000), 30-36.

Kristo, paglubong, kag pagkabanhaw nga nagsangkap sang kaluwasan. “Ang aton daan nga kinaugali,” ang makasasala nga kinaiya, “ginlansang sa krus kaupod sa *Iya*” (Mga Roma 6:6). Ang tagsa ka tumuluo man sa sini nga panahon ginkilala subong indi na “ulipon sa sala”—ang gahum sang makasasala nga kinaiya nga sa makaisa nagdumala sa kinabuhi sang tumuluo sa wala pa naangot ang kaluwasan, kag siya karon ara na sa kahimtangan agud magkinabuhi sang espirituhanon nga kinabuhi (Mga Taga-Roma 6:4b). Ang bautismo sang Espiritu amo lamang ang bautismo nga nagaluwas (Mga Binuhatan 11:15-17; 1 Mga Taga-Corinto 12:13).

Ang bautismo sa tubig indi makaluwas. Ang mga ditumuluo nga *ginlunod* sa tubig sang Anaw nagkaralumus. Ang walo ka mga tumuluo sa arka luwas sa paghukum sang Anaw (Mga Taga-Roma 8:1). Ang bautismo sang Espiritu, indi sang bautismo sa tubig, nagahalili sang kaluwasan para sa tumuluo. Ang bautismo sa tubig nagalarawan lamang sang bautismo sang Balaan Espiritu kag sang paghiusa kay Kristo.

Agud ipakita nga wala siya nagatudlo sa bautismo sang tubig sa sini nga bersikulo, si Pedro nagdugang sang madumilion kag sang maathag nga mga pagpaathag. Ini nga bautismo indi isa ka paghugas ukon paghulum sang lawas, kondi ang pasalig sang “isa ka maayong pangisip.” Bisan pa nga ang kalag naluwas, ang makasasala nga kinaiya sa gihapon maabtik—ang kahimtangan nga nagahatag sang maayong pangisip sa atubangan sang Dios nga mabudlay kaayo. Apang ang kahimtangan sa kamatuuran nagasulbar sini nga palaligban. Sanglit nga ang tagsa ka tumuluo ara sa paghiusa kay Kristo kag nagapakig-ambit sang tagsa ka butang sa *Iya* kag sa tanan nga butang nga ara sa *Iya*, ang maayong pangisip wala nakasandig sa kon siya nagapakasala ukon wala nagapakasala

pagkatapos sang kaluwasan.²⁵ Nagasalig ini sa iya paghiusa kay Kristo. Wala gid sang pwede mabaton sa Dios suno sa iya mga binuhatan, sa iya maayong pamatasan, ukon sa iya kasarang, kondi nga mabaton siya tungud sang kon sin-o ukon ano si Kristo (Mga Taga-Efeso 1:6).

Pinaagi sa pagkabanhaw si Kristo naghimo sang pagpahayag sang kadaugan; pinaagi sa pagkabanhaw nahimo ni Kristo nga pwede para sa tumuluo ang paghiusa sa Iya kag, pinaagi sina maluwas sa pagsinumpunganay sang mga anghel. Labot pa, ang Iya pagkabanhaw, pagkayab, pagpakigtipon, kag kahimayaan sa tuo sang Amay amo ang pamaagi sang pagbayaw sang tagsa ka tumuluo sa harianon nga pamilya sang Dios pakadto sa kahimtangan sang pagkalabaw sa mga anghel (Mga Hebreo 1:13-14).²⁶

ANG HANAS NGA MGA PAMAAGI SA KADAUGAN

Nga ara sa tuo sang Dios, nagkadto sa langit, pagkatapos nga ang mga anghel kag mga awtoridad kag mga gahum nagpaidalum [nagpaubus ukon nagpasakup] sa Iya (1 Pedro 3:22)

Pagkatapos nga nagkadto si Jesu-Kristo sa Tartarus kag naghimo sang pagpahayag sang kadaugan, nag-umpisa Siya

25. Sa paghiusa kay Kristo ang tumuluo nagapakig-ambit sang Iya walay katapusan nga kinabuhi (1 Juan 5:11-12), ang Iya pagkamatarong (2 Mga Taga-Corinto 5:21), ang Iya pag-kaanak (Mga Taga-Galacia 3:26; 1 Juan 3:1-2), ang Iya pagkamanunubli (Mga Taga-Roma 8:16-17), ang Iya pagkapinili (Mga Taga-Efeso 1:4), ang Iya madangatan (Mga Taga-Efeso 1:5), ang Iya pagkapari (Mga Hebreo 10:10-14), ang Iya pagkabalaan (1 Mga Taga-Corinto 1:2, 30), kag ang Iya pagkaharianon (2 Pedro 1:11).

26. Ang harianon nga pamilya sang Dios amo ang katilingban nga lawas sang mga tumuluo sa Panahon sang Simbahan nga may kaangtanan sa Hari sang mga hari, nga si Jesu-Kristo, pinaagi sa pagkatawo liwat kag sang paghiusa sa Iya.

sang lain nga biyahe halin sa duta pakadto sa ikatatlo nga langit sa diin naglingkod Siya sa tuo sang Amay (Mga Hebreo 1:3-4). Sa sini nga punto ang tanan nga butang gingahin kag ginpahamutang agud magpaidalum sa Iya gahum: “ang mga awtoridad,” ang nahulog sa sala nga mga anghel nga ara sa idalum sang pagmando ni Satanas; kag ang mga gahum,” nga si Satanas gid mismo nga manugdumala sini nga kalibutan kag pinuno sang tanan nga nahulog sa sala nga mga anghel (Mga Taga-Efeso 6:12). Ang pagpasakup kag pagpaubus ni Satanas kag sang Iya nahulog sa sala nga mga anghel amo ang kadaugan sa pagsinumpunganay sang mga anghel.

Sa sulud sang Panahon sang Simbahan magapadayon ang pagbinatokanay sang mga anghel sa plano kag mga katuyoan sang Dios tungud kay Iya gintugotan ang pagsinumpunganay sang mga anghel agud magpadayon ang palakat sini sa kasaysayan sang tawo. Apang, kon mahimo na ni Satanas ang iya pinakaulihi kag pinakamalaut, ini nga mga kaaway mapildi sa Ikaduha nga Pagkari ni Kristo sang ang kalihukan Palatungan pagasugdan sa langit. (Mga Hebreo 1:13).²⁷ Dason, ang “mga awtoridad kag mga gahum” sa makaisa lamang ibutang sa idalum sang Iya mga tiil.

“NGA GINPASAKUP MO ANG TANAN NGA MGA
BUTANG SA IDALUM SANG IYA MGA TIIL.”

Kay sa pagpasakup sang tanan nga mga butang sa iya, wala Siya sang ginbayaan nga wala nagpasakup sa iya. Apang karon wala pa naton makita [*hora*] ang tanan nga mga butang nga nagpasakup sa iya. (Mga Hebreo 2:8)

Sa amo man nga panahon ano bala ang mahimo sang tumuluo sa kalibutan sang yawa sa diin ang pagbinatokanay

27. Tan-awa ang Dugang sa Basahon.

kag ang indi pagtuman sa awtoridad naglapnag batok sa sining duha ka mga kasugoan sang katukuran sang Dios kag batok sa panudlo sang Bibliya?²⁸ Ang sabat makit-an sa Mga Hebreo 2:9-16 sa diin ang pagtalupangud ginatudlo halin sa pagbatokanay sang yawan-on nga pagpang-andam sa pat-ud nga kadaugan sang espirituhanon nga gira.

Apang nakita [*blepo*] naton Siya [ang paghatag bili sa pagkatawo ni Kristo] nga ginhimong sa malipot nga tion nga ubus kay sa mga anghel, nga *ginahinganlan*, Jesus, tungud sang pag-antos sang kamatayon [*thanatos*] ginkoronahan sang himaya kag dungog, nga pinaagi sa grasya sang Dios magtilaw Siya sang kamatayon tungud sang tagsa ka tawo. (Mga Hebreo 2:9)

Sa Mga Hebreo 2:8 ang berbo *horao*, “ang maghimo sang bug-os kag maayo nga paglantaw,” ang paglantaw sang karon nga kahimtangan sang pagsinumpunganay sang mga anghel: Si Satanas amo ang manugdumala sini nga kalibutan sa sini nga mga adlaw kag ang tanan nga mga butang wala pa nagapaubus kay Ginoong Jesu-Kristo. Sa kabaliktaran ang *blepo* sa bersikulo 9 hanas nga gingamit para sa paglantaw sa diin nakatalupangud sang isa ka butang sa labaw nga pagkakinahanglanon: Ang panudlo sang Bibliya nagahulagway sang mata sang panghunahuna sa unahan sining umalagi nga girahan pakadto sa labing mataas nga kadaugan ni Kristo kag sa kon ano ang naangkon sang mga tumuluo pinaagi sa Iya. Ang krus nagbali kag nagdugmok sang likod ni Satanas. Ang krus nagsangkap man sang katukuran ukon palaagihan para sa ganhaan pakadto sa plano sang Dios kag magkinabuhi sa

28. Ang kasugoan sang katukuran sang Dios amo ang pasikaran nga ginmando sang Dios para sa pagkabuhi, pagkalig-on, pag-amlig, kag pagpadayon sang katawhan, mga tumuluo kag mga ditumuluo man, sa panahon sang kasaysayan sang tawo.

idalum sang kinataasan nga pakamaayo halin sa Dios, bisan sa kalibutan sang yawa.

Sanglit nga ang tawo gintuga agud magsulbar sang pagsinumpunganay sang mga anghel, kinahanglan ang tawo magtuman sang Iya katungdanan ukon bahin. Ang Dios, sa Iya pagkahamuut kag grasya, nagpili nga sulbaron ang inaway sang sadto anay nga kasaysayan pinaagi sa pagbayaw sang ubus nga tinuga sa kahimtangan nga mataas pa kay sa mga anghel pinaagi sa isa ka Tawo nga wala bisan kay sin-o nga nangin ubus. Ang una nga tawo, si Adan, nagsandad sang bola, apang ang ulihi nga Adan, si Jesu-Kristo, nagpulot kag gindalagan para makapuntos.

Sa sulud sang manubo lamang nga panahon sang Iya pagpakatawo, si Jesus sa mamalasyon nga lawas nangin manubo sa mga anghel. Sa sina nga kahimtangan nangin takus Siya tungud sang Iya walay buling nga kinaiya kag may hingpit nga kinabuhi agud magpalansang sa krus kag mag-antos sang espirituhanon nga kamatayon (*thanatos*) subong ang halili para sa makasasala nga tawo. Amo ini ang kabangdanan kon ngaa si Kristo nahimong tawo kag indi anghel. Halin sa mamalasyon nga tawo sa birhen nga pagkabun-ag pakadto sa nabanhaw nga tawo sa pagkayab kag pagpakig-tipon, ang pagbag-o ukon pagbalhin sang hitsura ni Ginoong Jesu-Kristo nagalarawan sang Iya bug-os nga kadaugan sa gira sang mga anghel kag ang kinataasan nga kadaugan sang natawo liwat nga mga tawo nga nahiusa sa Iya.

Ang himaya kag dungog iya sang pagkabalaanon ni Kristo sa walay katapusan, apang pinaagi sa pagkabanhaw, pagkayab, kag pakigtipon ang Iya pagkatawo nahimaya kag nahimong labaw sa mga anghel. Ang Dios-tawo, ang Anak ni David, ang Anak ni Abraham, ang Anak sang Dios sa isa ka adlaw magakuha kay Satanas, ang mang-aagaw, kag magdumala sang kalibutan sa walay katapusan subong Hari sang mga hari kag Ginoo sang mga ginoo. Apang ang krus mag-abot sa wala pa ang korona.

Indi ang natingub nga kusog ni Satanas ni ang nahan-ay nga gahum sang away sang masangkad nga pundok sang sundalo sang nahulog sa sala nga mga anghel ang sarang magpugong sang pagkayab ni Ginoong Jesu-Kristo. Bisan nga ang bug-os nga impiyerno nagbatok sa Iya, Siya walay mantsa nga nag-abot sa ikatatlo nga langit sa diin ang Dios nga Amay nag-abi-abi sa Iya subong Dios-tawo kag ginpalingkod Siya sa lawak sang trono sa langit. Ang himaya sang Ginoo sa tuo sang Amay nagbukas para sa tagsa ka tumuluo sang malapad nga dalan sa kinabuhi sang mataas nga grasya ukon espirituhanong pagkahamtong kag magatudlo pakadto sa mahimayaong katumanan sang si Kristo, ang Hari sang mga hari kag Ginoo sang mga ginoo, pagakoronahan sang Amay subong manugdumala sang kalibutan para sa Millennium. (Bugna 19:6, 16).

Sanglit nga si Kristo nagtilaw sang espirituhanong kamatayon para sa tagsa ka tawo—ang panudlo sang Bibliya nahanungud sa walay dulonan nga pagpamayad kag pagpasag-uli sang buut,²⁹ sa karon pwede na Siya magdala sang madamo nga mga anak sa langit.

Kay [gar] nagakaigo nga Siya [ang Dios nga Amay], nga tungud sa Iya ara ang tanan mga butang, kag pinaagi sa Iya ara ang tanan nga mga butang, sa pagdala sang madamo nga mga anak sa himaya, agud maghingpit sang manughimo sang ila kaluwasan pinaagi sa mga pag-antos. (Mga Hebreo 2:10)

29. Ang walay dulonan nga pagpamayad kag pagpasag-uli sang buut amo ang paghukum kay Jesu-Kristo didto sa krus subong halili para sa tagsa ka sala nga nahimo sang tagsa ka sakup sang katawhan sa kasaysayan (2 Mga Taga-Corinto 5:19; 1 Timoteo 4:10; 1 Juan 2:2). Ang krus nag-andam sang kaluwasan para sa tanan, apang wala nagpasalig sa bisan kay sin-o. Ang tawo lamang nga nagpahayag sang pagtoo lamang sa kay Kristo lamang amo ang maluwas sa walay katapusan. Tan-awa ang Thieme, *Heathenism* (2001, ikaduha nga pagpatik), 12-14, *Slave Market of Sin*, 41-42.

Ang “kay,” ang pagbanabana nga gamit sa Griyego nga partisipiyong *gar*, nagatudlo sang kabangdanan para sa pagpaubus ni Jesu-Kristo. Samtang ang Amay, subong ang manugplano sang plano sang Dios, ang ginhalinan kag kabangdanan sang tanan nga mga butang, Gintugyan Niya ang Anak nga amo ang maghimo sining duha ang pagtuga (Mga Taga-Colosas 1:16) kag sang kaluwasan (Mga Binuhatan 4:12). Gani, ang katuyoan sang Amay amo ang pagdala kay Kristo sa katuyoan sang krus agud nga ining pinasahi nga Ginkoronahan nga Prinsipe pwede magbaton sang ginharian. Subong ang Prinsipe-Pinuno sang Simbahan, si Kristo amo ang Pauna nga Bantay nga magatuytuy sa himaya “ang madamo nga mga anak,” mga tumuluo sa Panahon sang Simbahan, ang mga sakup sang Lawas ni Kristo, ang ginharian sang harianon nga mga pari, ang harianon nga pamilya, nga sa palaabuton mahimong ang Nobya ni Kristo (Mga Taga-Efeso 1:22-23; 1 Pedro 2:5, 9; Bugna 19:6-8). Sang ang Iya Lawas, ang Simbahan, mabug-os na, ang sunud nga tikang amo ang Kalihukan Palatungan sa diin ang ulihi nga Adan, ang Nobyo sang Simbahan, ang Prinsipe-Pinuno sang kaluwasan, magalaglag kay Satanas kag panag-iya kag magbulos ang Iya matarong nga kahimtangan subong ang Labing Mataas nga Hari.

Kay Siya [si Jesu-Kristo] nga nagapakabalaan kag sila nga ginpakabalaan [mga tumuluo sa Panahon sang Simbahan] tanan naghalin sa isa ka *Amay*, sa sini nga kabangdanan wala Siya nahuya nga tawgon sila kauturan. (Mga Hebreo 2:11)

Daw ano ka makilibot ang mahitabo sa mga masinupakon nga mga anghel agud mabatian nga si Kristo wala nahuya agud kilalahon ang natawo liwat nga katawhan subong Iya mga “kauturan.”

Nga nagasiling,

“AKON IBANTALA ANG IMO [ang Amay] NGALAN
SA AKON MGA KAUTURAN,
SA TUNGA SANG KATILINGBAN [ang Simbahan]
MAGKANTA AKO SANG PAGDAYAW SA IMO
[Kristo].”
(Mga Hebreo 2:12)

Ini nga kinutlo halin sa Mga Salmo 22:22 nga nagtagna kag nagpaabot sa pakigtipon sa tuo sang Amay, sa panahon nga si Kristo ginsaad nga Nobya subong man ang palaabuton nga paghari sa kalibutan pinaagi sa Kalihukan Palatungan. Ang ginhandum nga Nobya nga nahimong matuud sa tion sang Pagsabnit, apang ang Iya ginharian kinahanglan maghulat tubtub sa Ikaduhang Pagkari.³⁰ Karon ang Iya Nobya ginahan-ay sa sulud sang Panahon sang Simbahan. Dason, sa bug-os nga Tribulation nga amo ang Dakong Kasakit ang makasaysayan nga mga panghitabo mag-andam sang dalan para sa Ikaduha nga Pagkari sang Hari sang mga hari.

Sa pagkakaron si Kristo nagsangkap na sang panublion para sa Iya mga kauturan nga nabilin sa ginharian sang yawa. Ini nga panublion amo ang sulud sang Bibliya: ang sulud sang plano sang Amay kag ang hunahuna ni Kristo (1 Mga Taga-Corinto 2:16) sa dumalayong nasulat nga porma. Ang mga tumuluo sa Panahon sang Simbahan nagasabat pinaagi sa pagdayaw kay Jesu-Kristo. Dugang pa nga ang Nobya magkanta sang mga pagdayaw kon makita niya ang iya Nobyo sa kabug-osan sang Iya himaya. Nahanungud sa mga anghel, ang Iya pagpahayag sang kadaugan nagapahibalo sang kauswagan sang Kalihukan

30. Ang Pagsabnit amo ang pagkabanhaw sang tanan nga patay nga mga tumuluo sa Panahon sang Simbahan kag ang pagkuha sang tanan nga buhi nga mga tumuluo halin sa duta sa katapusan sang Panahon sang Simbahan sa gilayon sa wala pa mag-umpisa ang Tribulation ukon ang Dakong Kasakit (1 Mga Taga-Tesalonica 4:13-17).

Palatungan kag sang pat-ud nga kalaglagaan ni Satanas kag sang iya mga alagad.

Kag liwat,

“MAGASALIG [*peitho*] AKO SA IYA.”

Kag liwat,

“TALUPANGDI, AKO KAG ANG MGA ANAK NGA GINHATAG SANG DIOS SA AKON.” (Mga Hebreo 2:13)

Ang ikaduha kag ikatatlo nga mga kinutlo ginkuha sa Isaias 8:17-18 nga nagapahayag sang duha ka mga bahin sang pagsinumpunganay sang mga anghel nga ini may kaangtanan sa Panahon sang Simbahan. Ang una nga kinutlo nagapaathag sa bahin sang tawo. “MAGASALIG AKO SA IYA.” Ang tagsa ka tawo nga nagtoo kay Jesu-Kristo nagasulud sa pagsinumpunganay sang mga anghel kag mahimong kabahin sang Nobya kag sang Kalihukan Palatungan. Ang pagkatalagsahon, sa pagpahayag sang panghitabo sa palaabuton nga sa palikoliko kag indi diritso nga panghambal sa porma sang *peitho* nga nagahatag pagtalupangud sa dumalayon nga mga sangputanan sa palaabuton sang pagkahimong Nobya. Ang mga tumuluo nga nahiusa kay Kristo magapakig-ambit sa pagkabihag sang mga nahulog sa sala nga mga anghel subong nga ang Dios nga Amay maghaboy sa ila, sang subong sini, sa tiilan sang Ginoo.

Ang ikaduha nga kinutlo nagapaathag sang bahin sang Dios: “AKO KAG ANG MGA ANAK NGA GINHATAG SANG DIOS SA AKON.” Agud nga indi Siya dapat mag-isahanon, ginhatag sang Dios kay Kristo ang harianon nga pamilya nga amo ang mga tumuluo sa Panahon sang Simbahan subong Iya panag-iya. Subong nga ang Dios nagtigana sa kinahanglanon sang una nga Adan sang asawa (Genesis 2:18), gani ang Dios nga Amay nag-andam sang ‘asawa,’ ang Nobya sang Simbahan para sa pinakaulihi nga Adan, si Jesu-Kristo.

Niyan subong nga ang mga anak [ang natawo liwat sa kalag nga mga sakup sang katawhan] nagapakig-ambit sa unud kag dugo, Siya gid sa Iya kaugalingon sa amo man nagpakig-ambit sini, agud nga pinaagi sa [esprituhanon] nga kamatayon pwede Niya malaglag siya nga may gahum sa [esprituhanon] nga kamatayon, nga amo, ang yawa. (Mga Hebreo 2:14)

Si Jesu-Kristo nangin matuud nga tawo sa, “unud kag dugo,” apang bisan pa sina, wala sang makasasala nga kinaiya ukon sang ginpaangkon nga sala ni Adan. Pinaagi sa Iya esprituhanon nga kamatayon didto sa krus, ginsulbar Niya ang pagsinumpunganay sang mga anghel kag nagtukod sang entablado para sa Kalihukan Palatungan. ang“ gahum sang kamatayon” sa diin napanag-iyang ni Satanas halin sa Eden tubtub sa Ikaduha nga Pagkari ni Kristo nga nagapunting sa iya pagkahari sa mga patay sa espiritu.³¹ Ang tanan nga mga sakup sang katawhan natawo nga buhi sa lawas, apang, sa amo man nga tion patay sa espiritu; amo nga, pinaagi sa lawasnon nga pagkabun-ag ang tagsa ka tawo nagasulud sa ginharian ni Satanas.

Sugod sa pagkahulog sa sala ni Adan, si Satanas nagapanag-iyang sa tawo sa pagkaulipon pinaagi sa esprituhanong kamatayon subong sang kidnapper nga pwede magpabilin sa pagbantay sang iya biktima tubtub nga mabawi kag mapahilway. Si Jesu-Kristo nagsangkap sina nga kahilwayan pinaagi sa Iya pagpangluwas nga ginhimo didto sa krus. Ang esprituhanon nga kamatayon ni Kristo nagpalukmay ukon nagpasag-uli sang buut sa katarungan sang Dios nga Amay nahanungud sa mga sala sang katawhan (Mga Taga-Roma 3:25) agud nga ang

31. Si Satanas may gahum sang lawasnon nga kamatayon lamang kon ang pagkagamhanan sang Dios magtugot sa iya nga gamiton kag himoon ina nga gahum.

bisan sin-o nga magtoo kay Kristo mapasag-uli sang buut sa Dios kag maluwas sa gahum sang pagdumala ni Satanas agud mahimo nga alagad ni Kristo.

Kag pwede maluwas ang mga tawo [halin sa ginharian ni Satanas] nga pinaagi sa pagkahadlok sa kamatayon nagpaidalum sa pagkaulipon sa bug-os nila nga kinabuhi. (Mga Hebreo 2:15)

Ang ginharian ni Satanas nahimo sa nahadlok nga mga tawo nga wala sang kasigurohan. Ang kahadlok sa kamatayon padayon nga nagalagas kag nagapahadlok sa ila tubtub nga matukod ang kaangtanan sa Dios, kag pinaagi sa panudlo sang Bibliya nakadangat sila sa pagkamapasalamaton kag nagahatag sang dakong bili nahanungud sang ila bag-o nga kahimtangan kay Kristo. Sa pagkamatuud ini amo ang espirituhanon nga kamatayon nga nagagapos sa ditumuluo kag, nagakahitabo sa iya nga wala niya matalupangdan, nga amo ang matuud nga katukuran sang iya kahadlok. Ang kahadlok indi lamang isa ka sala sa panghunahuna, kondi ang pagkatalawan nga kahimtangan sang hunahuna nagapugong halin sa pagkakulang sang kabug-osan. Subong isa ka tawo lamang ang may kaangtanan sa kabug-osan sang kaluwasan kag sang panudlo sang Bibliya nga iya maangkon ang kasigurohan sang maayo kag malig-on nga hunahuna nga nagahaboy sang kahadlok (2 Timoteo 1:7).

Ang kaluwasan sang nagatubo nga tumuluo pakadto sa pagkahamtong ara sa pito ka mauswagon nga mga bahin: kaluwasan pinaagi sa pagkatawo liwat sang kalag; kahilwayan halin sa gahum sang makasasala nga kinaiya pinaagi sa pagkaespirituhanon sa Kristohanon nga kinabuhi; kaluwasan halin sa pagpanghaylo sang yawa pinaagi sa espirituhanon nga pagtubo; kaluwasan pinaagi sa grasya sang pagkamatay ukon pinaagi sa Pagsabnit, kon sa diin man ang mauna; kaluwasan

pinaagi sa nabanhaw nga lawas; kaluwasan sa Millennium nga amo ang Isa ka Liho ka Tuig; kag ang kaluwasan sa walay katapusan nga kahimtangan

Kay sa pagkamatuud wala Siya nagabulig sa mga anghel, kondi nagabulig Siya sa kaliwatan ni Abraham. (Mga Hebreo 2:16)

Ang tawo imbis nga mga anghel amo ang kabangdanan sa pagpat-ud sang sangputanan sang pagsinumpunganay sang mga anghel. Gani, didto sa krus si Jesus nagsangkap sang kaluwasan para sa tawo, indi para sa mga anghel. Subong sangputanan, ang tawo nga manubo ukon kubus sa mga anghel nahimong labaw pinaagi sina nga kaluwasan. Dugang pa, ang Dios nagabaton sang himaya pinaagi sa pagkuha sang nahamut-an nga tinuga kag bayawon siya sa ginbayaw nga kahimtangan ni Kristo.

Si Jesu-Kristo naghimo sang kapildihan pakadto sa kadaugan kag gindaog ang kadaugan nga nabihag ni Satanas sa Hardin. Sa amo man nga panahon, pinaagi sa Iya espirituhanon nga kamatayon, ginhimo Niya nga pwede para sa tagsa ka tawo sa kaliwat ni Adan agud makaagum sang kaangtanan sa Dios pinaagi sa masayon nga paghimo sang pagtoo sa natapos kag nahingpit na nga binuhatan sa Kalbaryo. Si Jesu-Kristo nakaagum sang sobra kay sa nadula sang tawo sa Hardin.

ANG MADAUGON NGA TUMULUO

Karon ano bala ang buut silingon sining tanan sa tumuluo sa sini nga tion? Dapat bala nga ang bisan sin-o nga tumuluo mahimo gid nga masinulub-on ukon mawad-an sang paglaum, magkabalaka sang sobra ukon malibog sa kinabuhi? Dapat bala nga maghuput siya sang dako nga pagkatublag sang tanlag tungud sang madamo nga sala? Dapat bala siya maghunahuna

sang iya kaugalingon subong nga napaslawan labaw sa paglaum? Kon ano man ang palaligban, walay sapayan—ang Dios nagatinguha kag nagahulat nga magbubu sang grasya sang pakamaayo sa tagsa ka tumuluo.

Ang kinaiya sang Dios amo ang yabi sang tanan nga pakamaayo samtang diri pa ang tumuluo sa kalibutan. Ang grasya kag ang pakamaayo pirmi gid nagahulag halin sa gugma, pagkamatarong, kag katarungan ukon hukum. Apang ang pakamaayo mahitabo lamang sa tion nga ang tumuluo nagapahiuyon sa katarungan ukon hukum sang Dios pinaagi sa panumbalik.³² Sang ang tumuluo nagpanumbalik, ang Dios hilway sa pagpatawad sang mga sala nga gintuad (ukon ginhinganlan) kag ibalik siya sa pakig-upod sa Dios (1 Juan 1:9). Ang tumuluo sa gilayon ginpaigo ukon ginpaangay sa katarungan sang Dios. Dason ginhatagan sang gahum pinaagi sa pagpuno sang Balaan Espiritu nga makahimo siya magtoon kag makahangup sang panudlo sang Bibliya. Sang ang tumuluo ara sa pakig-upod sa Dios kag nagalambo sa espirituhanon nga kinabuhi, wala sang pauyon-uyon sa katarungan sang Dios kag ang iya gugma nagatuman sang talagsahon ukon pinasahi nga pakamaayo sa diin ginplano kag gin-andam sang iya pagkahibalo sang tanan sadtong nag-agi nga walay ginsuguran nga panahon. Sa laing bahin, kon ang tumuluo ara sa gowa ukon wala sa pakig-upod sa Dios kag napaslawan sa paglambo, ang katarungan ukon hukum sang Dios kinahanglan magpaigo ukon magpahiuyon sa iya sang disiplina nga halin sa Dios (Mga Hebreo 12:6).

Wala gid bisan isa ang makapahiuyon sa katarungan sang Dios sa iya kaugalingon nga kaayo ukon mga binuhatan; mahimo

32. Ang panumbalik amo ang pagsangkap pinaagi sa grasya para sa kalibutanon ukon unudnon nga tumuluo agud makabalik sa pagpuno sang Balaan Espiritu pinaagi sa paghinganlan sang kaugalingon nga mga sala didto sa Dios nga Amay agud makabalik sa espirituhanon nga kinabuhi (1 Mga Taga-Corinto 11:28; 1 Juan 1:9). Tan-awa ang Thieme, *Rebound and Keep Moving!* (1993, ikaduha nga pagpatik); *Rebound Revisited* (1995).

lamang siya makapahiuyon sa katarungan sang Dios pinaagi sa kaayo sang Dios. Sa duha ka hinali nga mga pahiyon, ang Iya grasya nagsangkap sang kaluwasan kag sang panumbalik; sa amat-amat nga pagpahiuyon sa espirituhanon nga pagtubo, Siya nag-andam sang “grace apparatus for perception” ang (GAP) nga amo ang grasya nga galamiton para sa pag-inoino ukon paghangup. Amo ini ang ditakus nga mga pamaagi sang espirituhanong pagkahangup nga gingamhan sang pagpuno sang Balaan Espiritu nga nagpasarang sang tagsa ka tumuluo agud makahangup, makatoon, kag maghimulus sang bug-os nga bahin sang panudlo sa Bibliya, walay sapayan sang kahibalo ukon tawhanon nga kaalam.³³ Ang GAP nagalakip sang pastor-manunudlo para sa pagpanudlo sang mga panudlo sa Bibliya, ang lokal nga simbahan subong lawak tolon-an para sa pagtoon sang panudlo sa Bibliya, ang Balaan Espiritu subong manunudlo sang panudlo sa Bibliya, kag ang tawhanon nga espiritu para sa pagbalhin sang panudlo sang Bibliya sa tuo nga burubilog sa diin ini mahimo mapasangkad kag mahangpan, mapamatud-an kag mabahinbahin, kag magamit sa mga panghitabo sa kinabuhi.³⁴ Ang tumuluo indi magtubo sa iya espirituhanon nga kinabuhi kon wala ang panudlo sa Bibliya.

Ang GAP naghulag sa kinabubut-on, kag kinahanglan nga mahimo sa adlaw-adlaw agud makapadayon sa espirituhanon nga pagtubo. Ang kasarang sang tumuluo para sa pagkinabuhi, kalipay, kag gugma; ang iya pagbansaybansay para sa kahanasan sang kinabuhi; kag ang iya pagkabatid agud makaantos sang pag-ataki sang yawa nakasalig sa panudlo sang Bibliya. Kon wala ang mando sang panudlo sang Bibliya sa kalag magapaidalum siya sa pagbaliktad kag mahimo

33. Thieme, *Reversionism*, 3-7, 10-13.

34. Ang “tagiposoon” ukon ang tuo nga burubilog amo ang panghunahuna sang kalag. Subong nga ang lawasnon nga tagiposoon amo ang nagabomba nga nagapalapnag sang dugo sa bug-os nga lawas kag tungud sini nagasakdag sang lawasnon nga kinabuhi, gani ang tuo nga burubilog sang kalag nagapalapnag sang panudlo sang Bibliya nga nagasakdag sang espirituhanon nga kinabuhi sang tumuluo. *Ibid.*, 6-7.

nga samaran ukon patay sa pagsinumpunganay sang mga anghel.³⁵

Ang mga anghel nga sa gihapon makasarang manilag sang pagtinguha sa ginahulagan sang kasaysayan sang tawo sa tunga sang pagbaliktad kag sang may labaw nga grasya, pagkaunudnon ukon pagkakalibutanon kag sang pagkaespirituhanon, sang sayup kag kamatuuran, sang pag-antos kag sang kadaugan, nga amo ang pagtoon sang gugma, pagkamatarong, katarungan, kag sang grasya sang Dios pinaagi sa paglantaw sa tumuluo (1 Mga Taga-Corinto 4:9; Mga Taga-Efeso 3:10). Ang tumuluo nakatoon sang grasya subong ang pagpahayag sang gugma sang Dios halin sa panudlo sa Bibliya. Sang si Apostol Pablo nagkadto sa isa ka duug sang dimasarangan nga kasakit kag pag-antos, kapaslawan, kag pagtilaw, nagpangamuyo siya sa makatatlo ka tion nga ang iya “tunok sa unud” kuhaon. Ano bala ang sabat? Ang labing kinataasan nga tambag sa tagsa ka Pulong sang Dios. Ang Ginoo nagsiling sa iya, “Ang Akon grasya tuman para sa imo” (2 Mga Taga-Corinto 12:9).

Kon ang bisan sin-o, anghel man ukon tawo, ang nakatalupangud sang bug-os nga pagpahiuyon sa katarungan sang Dios kag nahanas sa grasya, nagahulag sang husto sa bug-os nga kalisdanan nga wala nagakalisang ukon nagakalapyo sa sobra nga kabalaka, kondi nagatugot sang “ang pagbatas may ara sang bug-os nga sangputanan *sini*” (Santiago 1:4), niyan ang Dios mahimaya kag ang tumuluo mapakamaayo. Ang Dios sarang makabubu sang Iya grasya sa tumuluo sa pinasahi kag maayo kaayo nga pamaagi, kag, sa katumanan, ang iya kinabuhi mahimong “pagpahayag sang kadaugan” sa mga anghel subong man sa mga tawo.

35. Ang pagbaliktad amo ang nagauswag nga pagbiya sang tumuluo pakadto sa pamaagi sang ginahimo sang ditumuluo pinaagi sa nagapadayon nga pagkaunudnon kag sang pagsalikway ukon pagbale wala sang panudlo sang Bibliya. Ang pagbaliktad wala nagakahulugan sang pagkawala sang kaluwasan.

PANUDLO SA BIBLIYA NAHANUNGUD SANG KALIHUKAN PALATUNGAN

- I. Pagpaathag: Ang kalihukan palatungan amo ang katapusan sang mataktikanhon nga kadaugan sang pagsinumpunganay sang mga anghel sa diin si Ginoong Jesu-Kristo magbalik sa duta agud itukod ang Iya ginharian kag kuhaon si Satanas kag ang tanan nga mga nahulog sa sala nga mga anghel. Ang kalihukan palatungan magtukod sang kapukanan sang pamunoan sa diin mawala ang pagkamagmamando sang kalibutan ni Satanas pakadto kay Ginoong Jesu-Kristo (Mga Salmo 110:1; Mga Hebreo 1:13; 10:13).
- II. Ang Israel, sa idalum sang ikalima nga pagliwatliwat nga disiplina (nga amo ang, pagkaguba sang pungsod tungud sa dako kaayo nga pagsalikway sang bibliyanhon nga mga pasikaran, Levitico 26:27-39), indi na magahalili kay Kristo sa duta sa Panahon sang Simbahan.
 - A. Ang Israel ginbuslan sang Simbahan sa Panahon sang Simbahan (Mga Taga-Efeso 1:22-23; 4:4-5; 5:23-24, 30-32; Mga Taga-Colosas 1:18, 24; 2:19) kag sang 144,000 ka mga Hudiyos sa Dakong Kasakitan nga amo ang Tribulation (Bugna 7:4).

- B. Tungud sang pakigtingub ni Kristo, ang pagsinumpunganay sang mga anghel nagkabudlay sang sobra sa Panahon sang Simbahan (Mga Taga-Efeso 6:11-13).
- III. Ang Lawas ni Kristo, ang Simbahan, gin-andam sa duta pinaagi sa bautismo sang Balaan Espiritu sa diin ang taga ka tumuluo ginsulud sa paghiusa kay Kristo (1 Mga Taga-Corinto 12:12-14; Mga Taga-Colosas 2:10-12).
- IV. Kon ang Lawas mabug-os na, ini pagakuhaon sa kalibutan sang yawa pinaagi sa Pagsabnit (1 Mga Taga-Corinto 15:51-57; 1 Mga Taga-Tesalonica 4:16-18).
- V. Pagkatapos sang Pagsabnit, ang Simbahan mahimong Nobya ni Kristo (Bugna 19:7).
- VI. Sa higayon nga ara na sa langit, ang Nobya gin-andam para sa panihapon sang kasal nga mahitabo sa Ikaduha nga Pagkari (Bugna 19:8-9).
- A. Ang Nobya magasulud sa pinakamataas nga pagkabalaan pinaagi sa pagbaton sang nabanhaw nga lawas subong sang kay Kristo (1 Mga Taga-Corinto 15:51-57; Mga Taga-Filipos 3:21; 1 Juan 3:1-2).
- B. Ang Nobya, sa pagbaton sang lawas subong sang lawas ni Kristo, wala na nagaangkon sang makasasala nga kinaiya (Mga Taga-Filipos 3:21; 1 Mga Taga-Tesalonica 5:23).
- C. Ang Nobya ginlimpyohan halin sa tanan nga tawhanong kaayo (1 Mga Taga-Corinto 3:12-15).
- VII. Ang Nobya magabalik kaupod kay Kristo sa Ikaduha nga Pagkari (1 Mga Taga-Tesalonica 3:13; Bugna 19:11-16).
- VIII. Dason magsunud ang Kalihukan Palatungan.
- A. Ang una amo ang madaugon nga parada sa diin ang tanang nahulog sa sala nga mga anghel

- ginhuksan sang hinagiban ni Jesu-Kristo kag ginpakita sing dayag (Mga Taga-Colosas 2:15).
- B. Si Satanas ginbilanggo sa sulud sang isa ka libo ka tuig (Bugna 20:1-3).
 - C. Ang mga tumuluo sa Panahon sang Simbahan maghaboy sang nahulog sa sala nga mga anghel sa bilanggoan (Zacarias 13:2; 1 Mga Taga-Corinto 15:24-25; Mga Taga-Colosas 2:15).
- IX. Ang pagkuha kay Satanas kag sang nahulog sa sala nga mga anghel kag ang paghari ni Kristo magbaylo sang palibot sang duta.
- A. Ang relihiyon panason (1 Mga Taga-Corinto 10:20-21).
 - B. Ang indi matuud nga panudlo kuhaon (1 Timoteo 4:1).
 - C. Ang pagkaespirituhanon magbaylo nga maglakip sang tuman nga kasadya, sanglit nga si Kristo gid mismo ang iya kaugalingon ari sa duta (Joel 2:28-29).³⁶
 - D. Ang hingpit nga palibot ang mahitabo sa duta tubtub nga si Satanas mabuy-an agud magpaakig sa pagginubot sa Gog (Bugna 20:7-10).

36. Thieme, *The Devine Outline of History*, 74-77.

Tultulanan sa Balaan nga Kasulatan

DAAN NGA KATIPAN

GENESIS		6:6.....	18
		6:7.....	19
1:21.....	27	6:8.....	19
1:24-25	27	6:9.....	20
1:26-27	1	6:10-11.....	22
2:17.....	3	6:12.....	22
2:18.....	50	6:13.....	22
3.....	4		
3:1.....	28	LEVITICO	
3:15.....	4,6,7,17,19		
	23,38	20:15-16	27
6.....	9,10,12,15,16	26:27-39	57
	24,27,35,36		
6:1.....	10	2 SAMUEL	
6:1-10	9		
6:2.....	10,11	7:12.....	9
6:3.....	12,14	7:13.....	9
6:4.....	14		
6:5.....	17		
6:5-7	17		

JOB	14:12-15	2
	30:18.....	39
1:6.....	30:33.....	35
2:1.....		
2:1-3	EZEQUIEL	
38:7.....		
	28:15.....	2
MGA SALMO		
	JOEL	
8:3-5		
22:22.....	2:28-29	59
110:1		
	ZACARIAS	
ISAIAS		
	3:1-2	2
8:17-18	13:2.....	59
11		

BAG-ONG KATIPAN

MATEO

11:28.....	39	3:15.....	25
22:30.....	12	3:16.....	7,40
22:42.....	14	6:37.....	39
25:41.....	2,5,26	12:31.....	17
27:46.....	29	14:30.....	17
		16:8-11.....	13
		16:11.....	17
		19:30.....	30

MARCOS

5:1-19	2
8:38.....	2

LUCAS

1:31-33	9
8:31.....	33,36
15:7.....	3
15:10.....	3
16:19-22	33
16:19-31	33
16:23.....	33
16:23-25	33
16:26.....	33,34
23:33-46	33
23:43.....	31,33
23:46.....	31
23:53.....	31

JUAN

1:12.....	10
1:29.....	39

MGA BINUHATAN

1:5.....	41
2:24.....	31
2:29-32	9
4:12.....	48
11:15-17.....	42
16:31.....	30

MGA TAGA-ROMA

3:24.....	20
3:25.....	51
3:28.....	20
4:5.....	13
5:8.....	40
6:4.....	42
6:6.....	18,42
6:23.....	8
7:5.....	18
7:18.....	18
8:1.....	34,42

8:11	31
8:16-17	43
8:32	20

1 MGA TAGA-CORINTO

1:2	43
1:30	20,40,43
2:16	49
3:12-15	58
4:9	3,56
10:20-21	59
11:28	54
12:12-14	58
12:13	42
15:24-25	59
15:51-57	58

2 MGA TAGA-CORINTO

4:4	4,17
5:8	25,34
5:19	47
5:21	6,29,43
12:1-4	33
12:4	34
12:9	56

MGA TAGA-GALACIA

2:16-17	20
3:26	43
3:27	41

MGA TAGA-EFESO

1:4	43
1:5	43
1:6	43
1:10	30
1:22-23	48,57
2:1-5	30
2:8-9	30,31
3:10	56
4:4-5	57
4:8-10	34
5:18	25
5:23-24	57
5:30-32	57
6:11-13	58
6:12	44

MGA TAGA-FILIPOS

2:5-8	8
3:21	58

MGA TAGA-COLOSAS

1:16	48
1:18	57
1:24	57
1:25-26	30
2:10-12	58
2:15	59
2:19	57
3:1-2	25

1 MGA TAGA-TESALONICA	2:13.....	50
	2:14.....	51
3:13.....	2:15.....	52
4:13-17	2:16.....	53
4:16-18	4:1-2	25
5:23.....	4:14.....	9
	7:27.....	29
2 MGA TAGA-TESALONICA	8:1.....	34
	9:12.....	29
2:11.....	10:4.....	6
	10:10-14	43
1 TIMOTEO	10:12-20	34
	10:13.....	57
2:5-6	12:2-3	25
4:1.....	12:6.....	54
4:10.....		
4:13.....	SANTIAGO	
5:21.....	1:4.....	56
	4:6.....	16
2 TIMOTEO		
1:7.....	1 PEDRO	
	1:8.....	25
MGA HEBREO	2:5.....	48
	2:9.....	48
1:3-4	2:24.....	6,8,29
1:13.....	3:18.....	29,31,36
1:13-14	3:19-20	11,36
2:7.....	3:20.....	37,40,41
2:8.....	3:21.....	41
2:9.....	3:22.....	43
2:9-14		
2:9-16		
2:10.....		
2:11.....		
2:12.....		

2 PEDRO

7..... 26,27

1:11..... 43

2..... 24

2:4..... 11,24,25,33,33

2:4-6 24

2:5..... 13,26,38

1 JUAN

1:9..... 25,54

2:2..... 40,47

2:15..... 18

3:1-2 43,58

5:11-12..... 43

JUDAS

Libro sang..... 26

5..... 26,27

6..... 11,27

BUGNA

7:4..... 57

9..... 36

9:1-2 36

12:4..... 2

12:9..... 5

19:6..... 47

19:6-8 48

19:7..... 58

19:8-9 58

19:11-16..... 58

19:16..... 47

20..... 26

20:1-3 36,59

20:1-7 33

20:7-10 59

20:10..... 5,35

20:11-15..... 14,32,35

**PUNOAN NG MGA LIBRO NI R. B. THIEME, JR.
GINPASALIG NG PAGPASUNUD**

The Plan of God

The Trinity

Slave Market of Sin

The Barrier

Rebound & Keep Moving

Isolation of Sin

The Faith-Rest Life

God the Holy Spirit vs. The Sin Nature

Mental Attitude Dynamics

Heathenism

Divine Guidance

Prayer

Witnessing

The Prodigal Son

SA PAGTOLON-AN NG MGA PAGTOON SA BIBLIYA

Ang panudlo sa Bibliya, ang kabilogan sang pagtoon nga ginkuha pinasubay sa Pulong nga pagsaysay sang Balaan nga Kasulatan, nga amo ang sulundan kag talaksan para sa espirituhanong kamatuuran. Ang pagtoon sa Bibliya nagasangkap sang espirituhanong pagkaon para sa Kristohanon (Mateo 4:4).

Ang pagkamahinungdanon sang panudlo sa Bibliya indi gid mahimong pasobrahan sa pagpatin-aw (Mga Salmo 138:2). Ang Dios nagsugo sa Kristohanon nga kinahanglan may pagbalhin sa sulud sang kalag (Mga Taga-Roma 12:2). Ini nga pagbalhin nagakinahanglan sang adlaw-adlaw nga pagbag-o sang hunahuna ukon pang-inoio pinaagi sa pagtoon kag paghimulus sa Pulong sang Dios (2 Mga Taga-Corinto 4:16; Mga Taga-Efeso 4:23).

Sa madamo nga mga tinuig ang sa pagtolon-an nga mga klase sa Bibliya nga gintudlo ni R. B. Thieme Jr. nagsangkap sang adlaw-adlaw nga espirituhanong pagkaon para sa iya katilingban. Ang mga mantalaan, DVDs, kag MP3 CDs andam sa wala sang bayad ukon katungdanan. Ang Basahon-talaan Sa Pagtolon-an nga mga Pagtoon sa Bibliya igasangkap sa tion nga pangayoon.

R.B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES

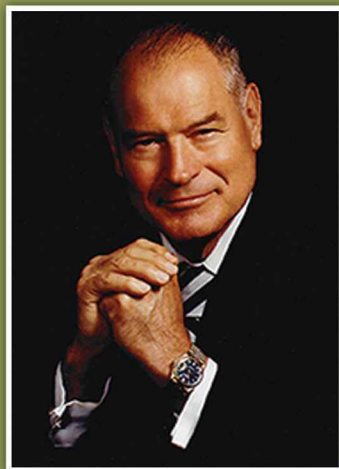
P.O. BOX 460829

HOUSTON, TEXAS 77056-8829

www.rbthieme.org

713-621-3740

ROBERT B. THIEME, JR. (1918-2009), nagpabilin nga makahuluganong tingog sang Pagkakristohanon sa bilog nga kalibutan. Ang iya mapisanon kag mahagoon, kabatbatan nga panudlo nakapasad sa kinaunahan nga mga pinulongan sang Balaan nga Kasulatan sa kapawa sang masaysayon nga kabilogang kahulugan sa diin ang Bibliya ginsulat. Ang iya pagpamag-o nga pamaagi sang kapulungan, mga panghulagway, kag bibliyanhon nga mga pagpamatuud matin-aw nga nagapahibalo sang masaligan nga mga kamatuuran sa Pulong sang Dios. Si Thieme may pinatik sa plaka sang sobra sa onse ka libro ka oras sang mga wali kag nagmantala sang sobra sa isa ka gatos ka mga libro nga bastante ukon puno sang mga bersikulo sang Bibliya.

Panghulagway ni Robert Becker

Si Thieme naggradwar sa Unibersidad sang Arizona (Phi Beta Kappa) kag Dallas Theological Seminary (summa cum laude). Ang iya mga pagtoon sa seminaryo nauntat tungud sang katungdanan sa serbisyo militar sang Ikaduha nga Gira sa Bilog nga Kalibutan panahon sa diin ginpataas siya sa ranggo sang lieutenant colonel sa United States Army Air Corps. Pagkatapos mabug-os ang iya buluhaton sa paggradwar sang 1950, nangin pastor siya sang Berachah Church sa Houston, Texas. Ang iya dako nga kahanasan sa Griyego, Ebreyo, teyolohiya, istorya, kag pagpanuki ukon pangusisa sang teksto nagsangkap sa katukuran para sa may tama kadako nga katungdanan niya sa kinabuhi sang pagtoon kag pagtudlo sang Pulong sang Dios. Si Thieme nag-untat subong pastor sang Berachah Church pagkatapos sang singkwentay tres ka tuig sang matutum nga pagpangalagad.

Pagpahayag sang Kadaugan

Ang labing pinasahi nga pagpamatuud sang kasaysayan nahanungud sang Maayong Balita nga nahitabo sang indi lang madugay pagkatapos sang pagkabanhaw ni Jesu-Kristo halin sa lulubngan. Si Kristo nagsugod sang talagsahon nga biyahe agud maghimo sang “pagpahayag sa mga espiritu sa bilanggoan.” Sin-o bala ini nga mga espiritu? Ngaa kag diin bala sila ginbilanggo?

Ang mga espiritu amo ang “mga anak sang Dios” sang Genesis 6, ang mga alagad ni Satanas, nga nagpalakat sang gira sa mga katilingban sang wala pa ang Anaw agud pungan ang pagkari ni Jesu-Kristo sa diin pinaagi sini ang Dios magtuman sang Iya saad sang kaluwasan. Sang ang Dios naghukum sang duta pinaagi sang Anaw sa bug-os nga kalibutan, Iya ginbilanggo ining mga makasasala nga mga demonyo sa Tartarus.

Ang pagpahayag ni Kristo sang Iya kadaugan didto sa krus nagtingog sang mabaskog didto sa ganhaan sang impierno. Ang nabanhaw nga si Kristo amo ang makit-an nga pamatuud sang mga nabilanggo nga mga demonyo sang ginsinggit ang kapaslawan kag kapildihan sang pamaagi ni Satanas. Si Jesu-Kristo nagbayad sang silot tungud sang sala agud nga ang bisan sin-o pwede magpahayag sang pagtoo sa Iya kag magsulud sa kaangtan sa Dios sa bug-os nga walay katapusan.